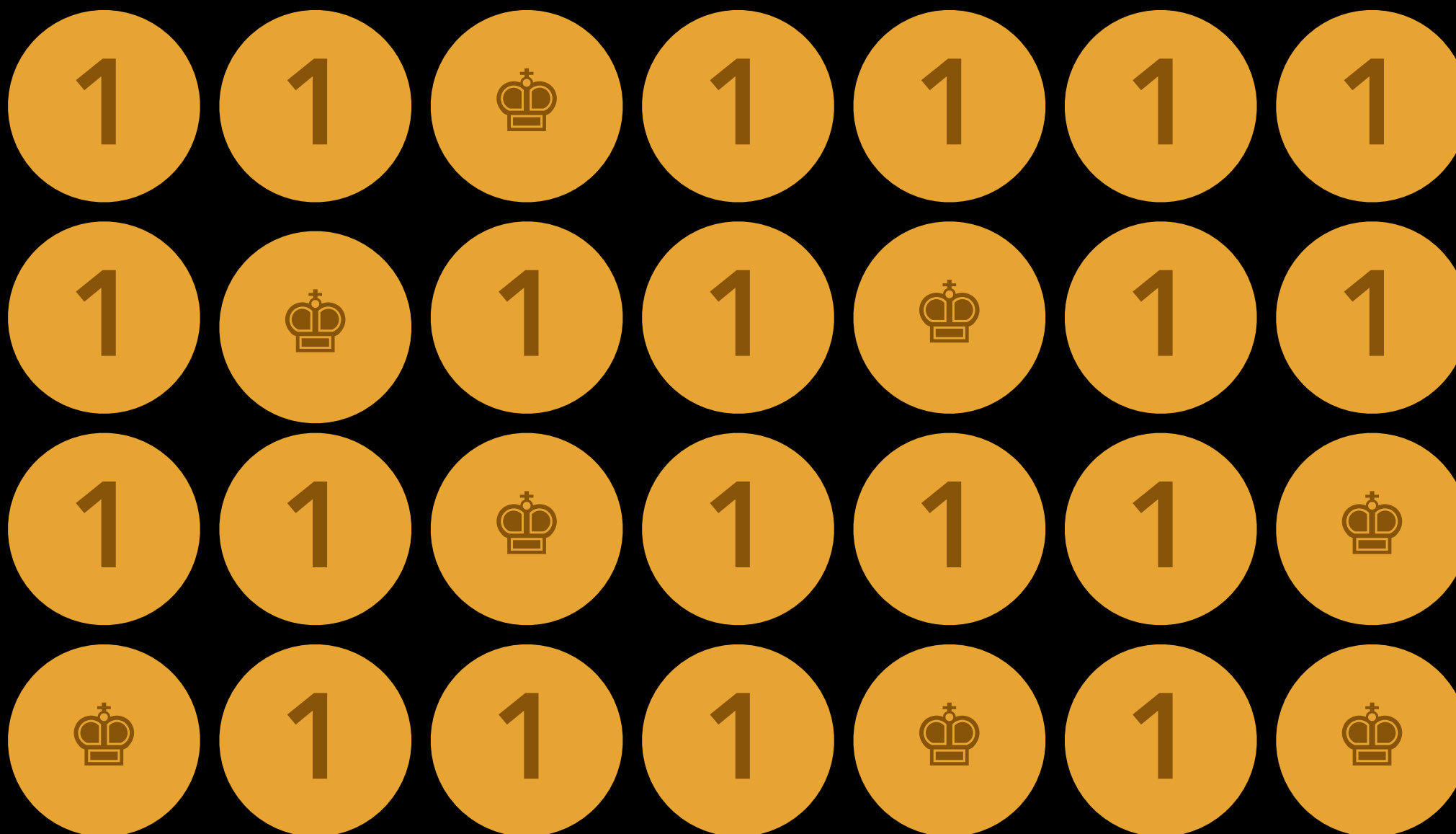

Statistika za hekerje

Statistics for Hackers

Jake VanderPlas
PyCon 2016

20×1

8×Crown

20 × 1

8 ×

57	71	74	35	60	83	74	62
43	65	63	30	51	62	57	72
64	51	43	55	85	54	77	45
69	46	97	59	73	65	57	73

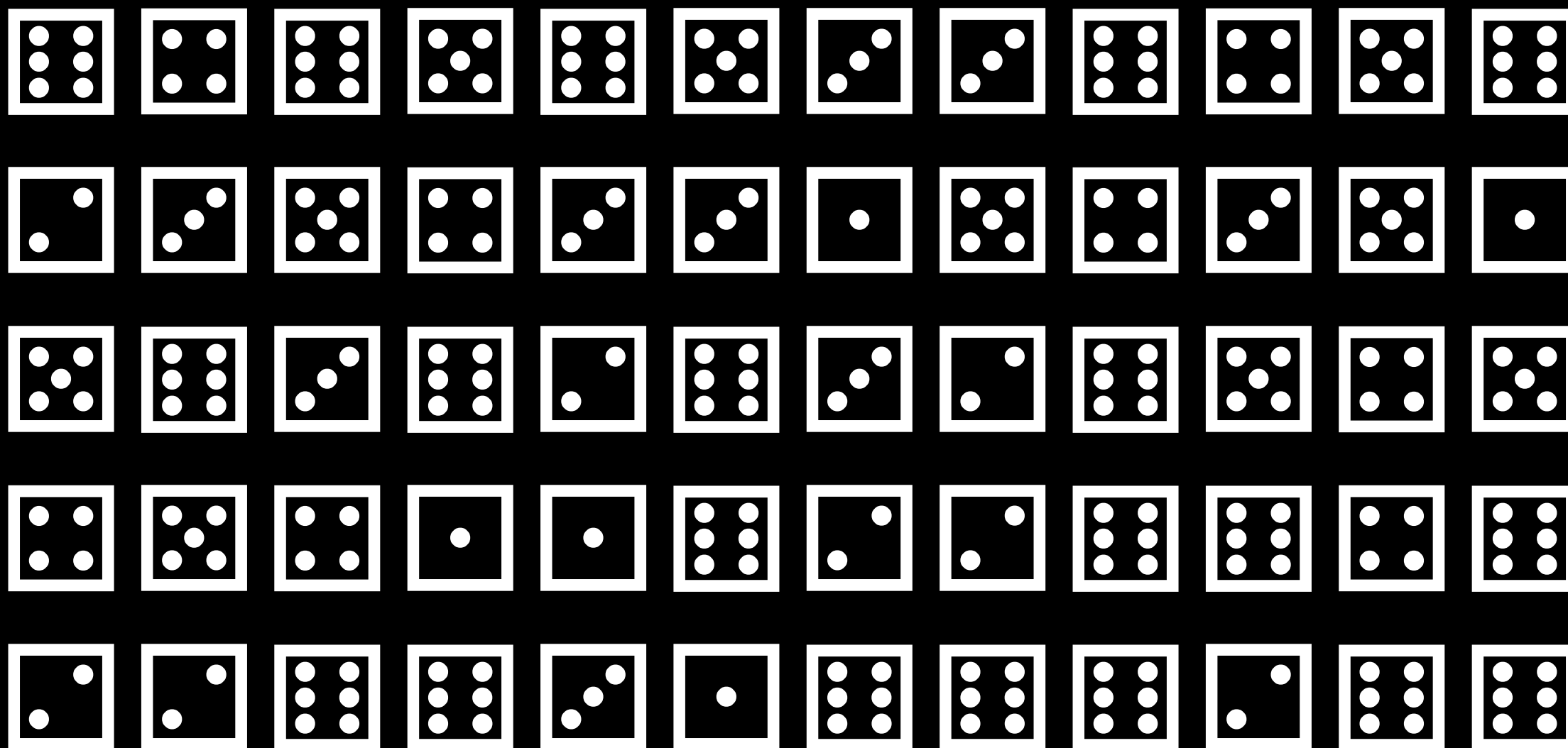
fantje: 59,13 dekleeta: 63,82

razlika: 4,69

57	71	74	35	60	83	74	62
43	65	63	30	51	62	57	72
64	5	So dekleta znala več?					45
69	46	97	59	70	7	7	73

fantje: 59,13 dekleta: 63,82

razlika: 4,69

5× 8× 9×

8× 10× 20×

5 × 8 × 9 ×

8 × 10 × 20 ×

13

12

5

9

5

9

*Sta izbiri hrane in
pijače povezani?*

9

5

5

9

20×

1

8×

20×

1

8×

“Vse srečne družine so si podobne,
vsaka nesrečna družina
pa je nesrečna po svoje.”

Lev Nikolajevič Tolstoj: *Ana Karenina*

ničelna hipoteza:
kovanec je pošten

Verjetnost, da v 28 metih
poštenega kovanca pade 20 cifer

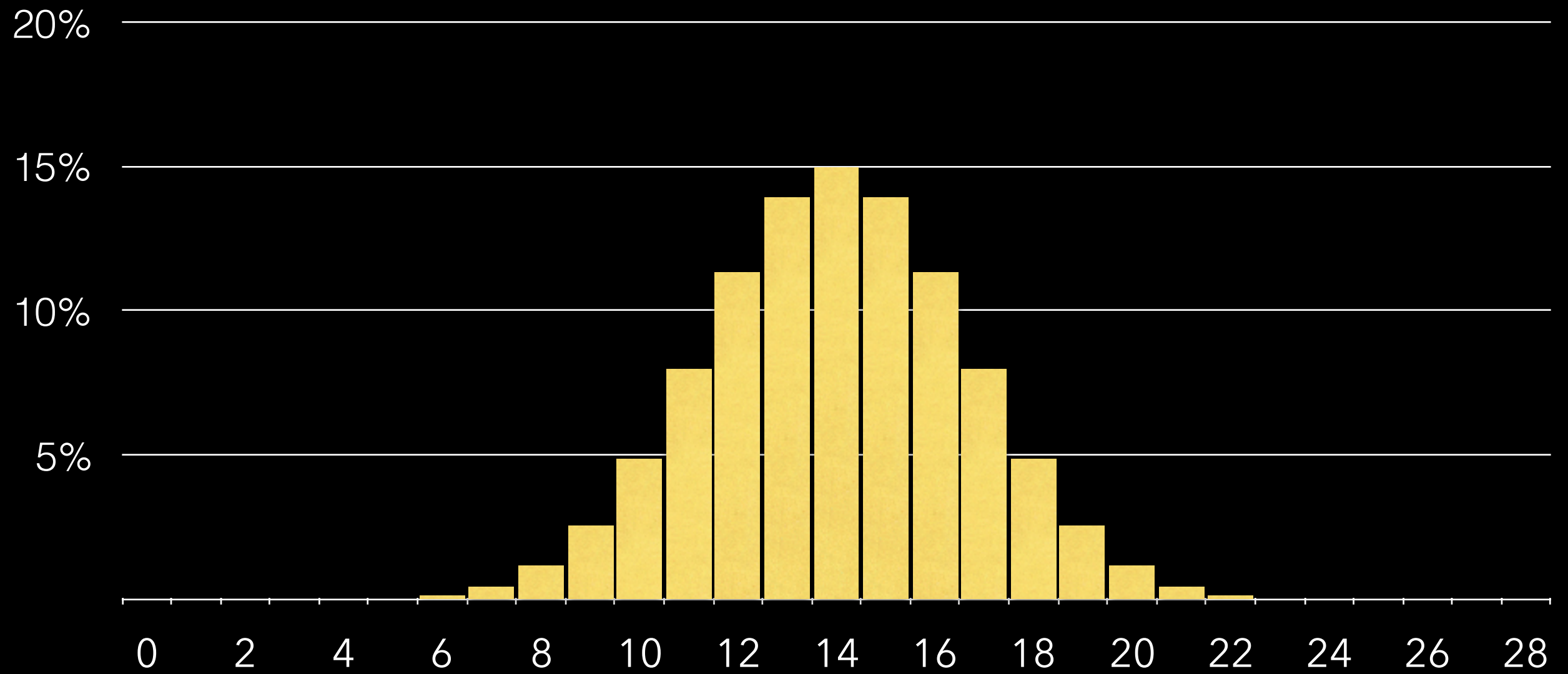
$$P(C = 20) = \frac{\binom{28}{20}}{2^{28}} \approx 1,16\%$$

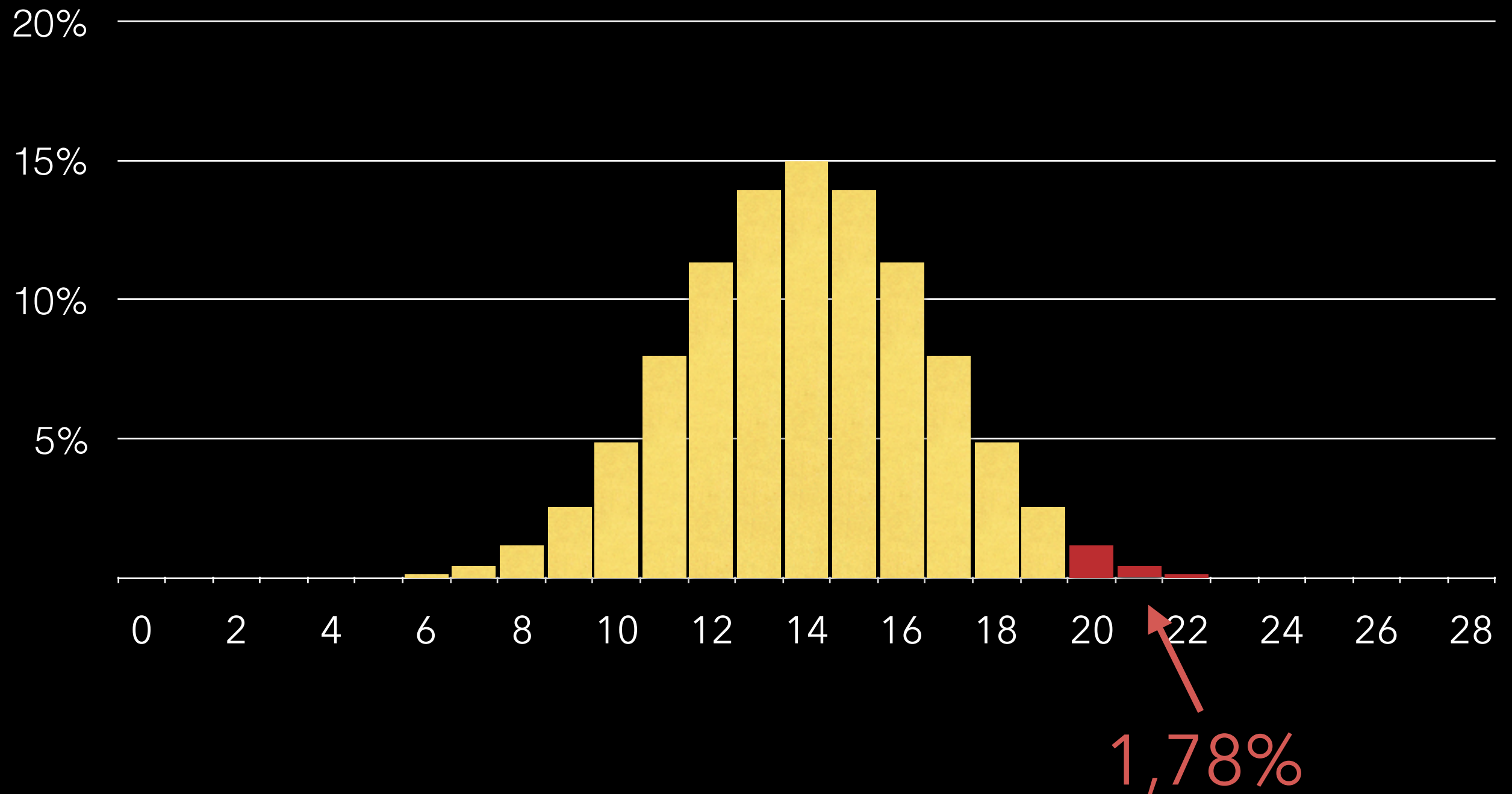
Verjetnost, da v 10000 metih
poštenega kovanca pade 5000 cifer

$$P(C = 5000) = \frac{\binom{10000}{5000}}{2^{5000}} \approx 0,80\%$$

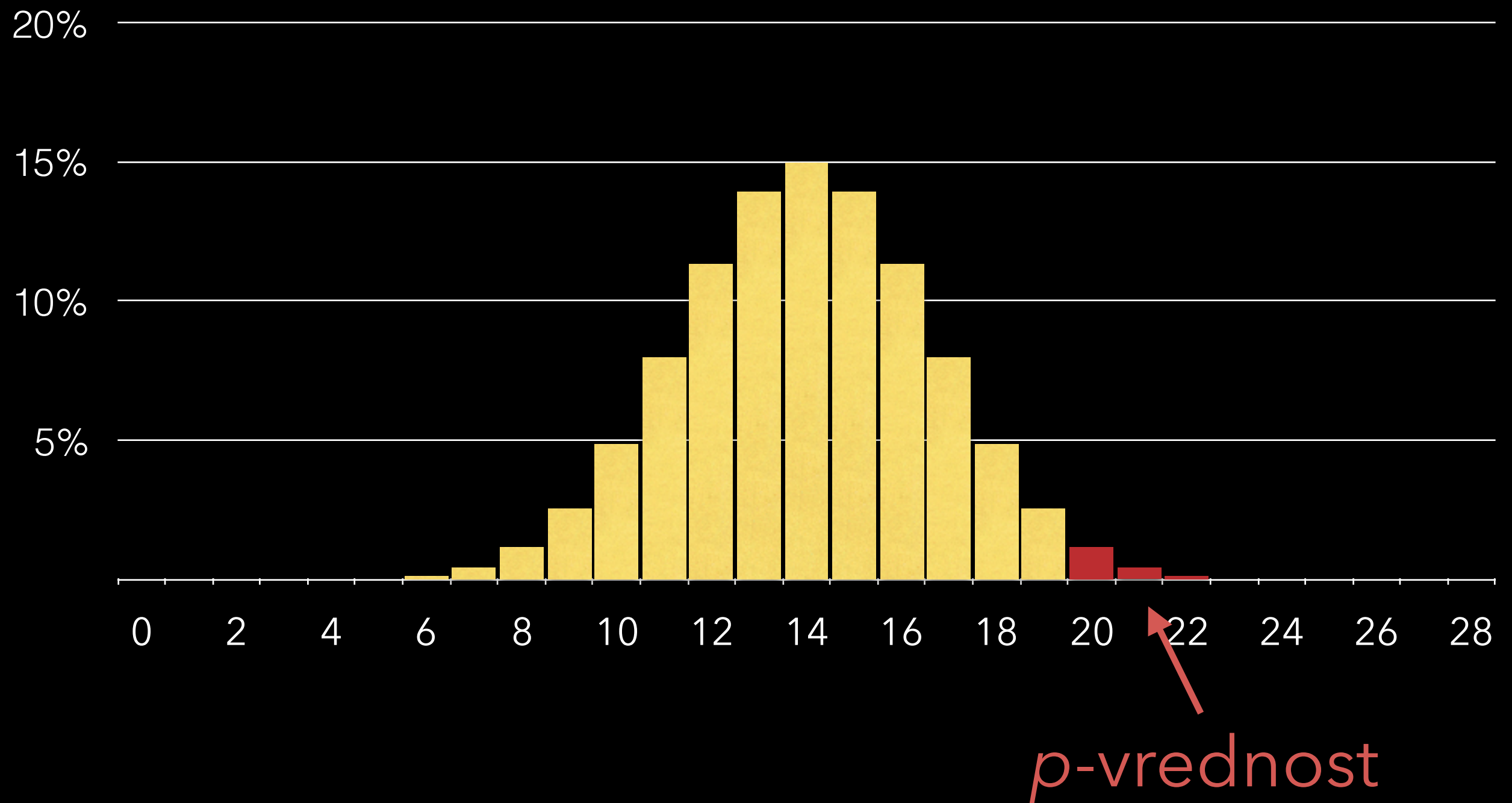
Verjetnost, da v 28 metih
poštenega kovanca pade **vsaj** 20 cifer

$$P(C \geq 20) = \sum_{k=20}^{28} P(C = k) \approx 1,78\%$$

p -vrednost

Verjetnost, da ob ničelni hipotezi
dobimo vsaj tolikšno odstopanje
kot pri izmerjenem rezultatu.

p -vrednost

Verjetnost, da
ničelna hipoteza drži.

p -vrednost

Verjetnost, da ob ničelni hipotezi
dobimo vsaj tolikšno odstopanje
kot pri izmerjenem rezultatu.

Preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. določimo porazdelitev dogodkov
3. izračunamo p -vrednost

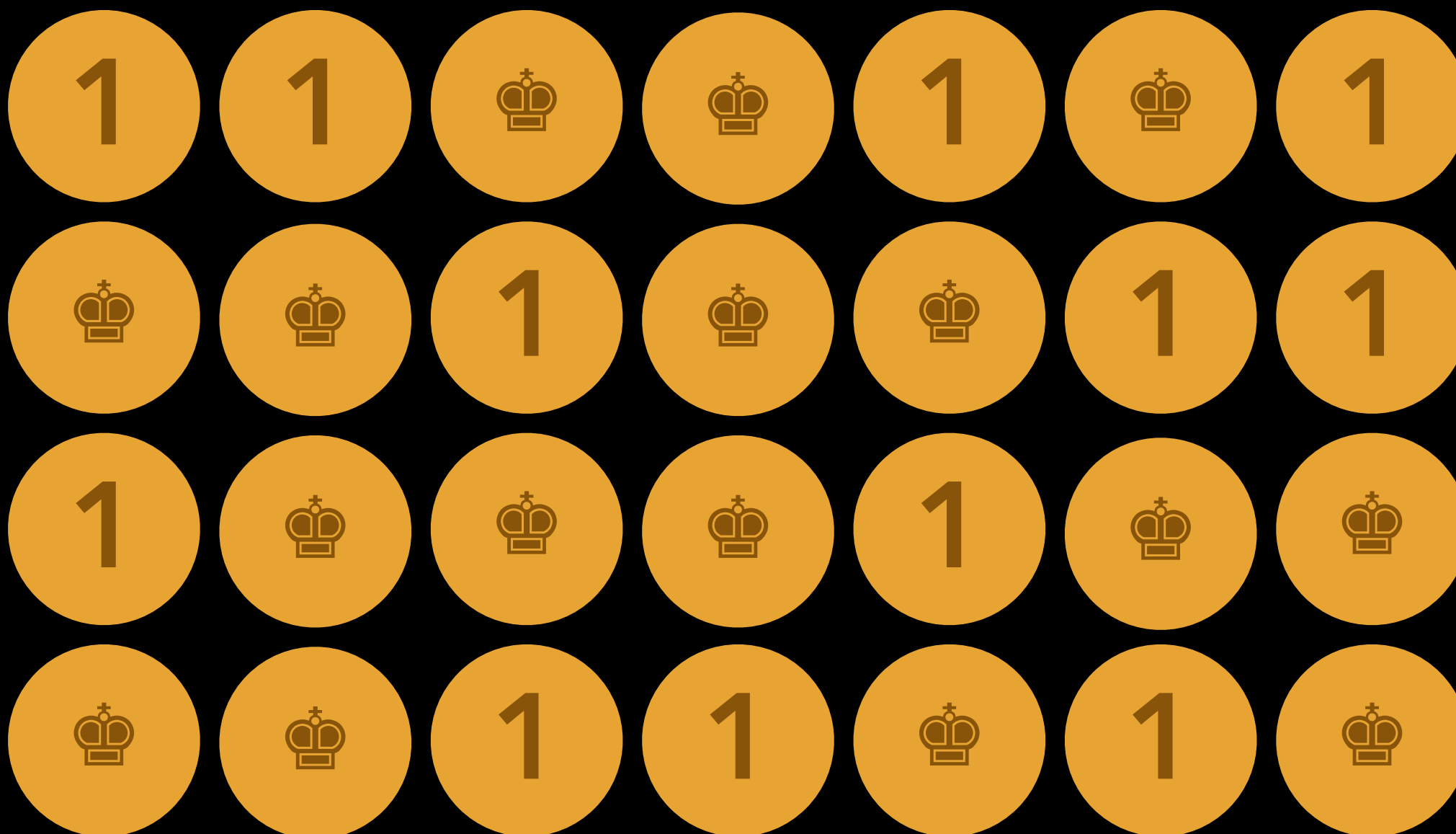

Hekersko preverjanje hipotez

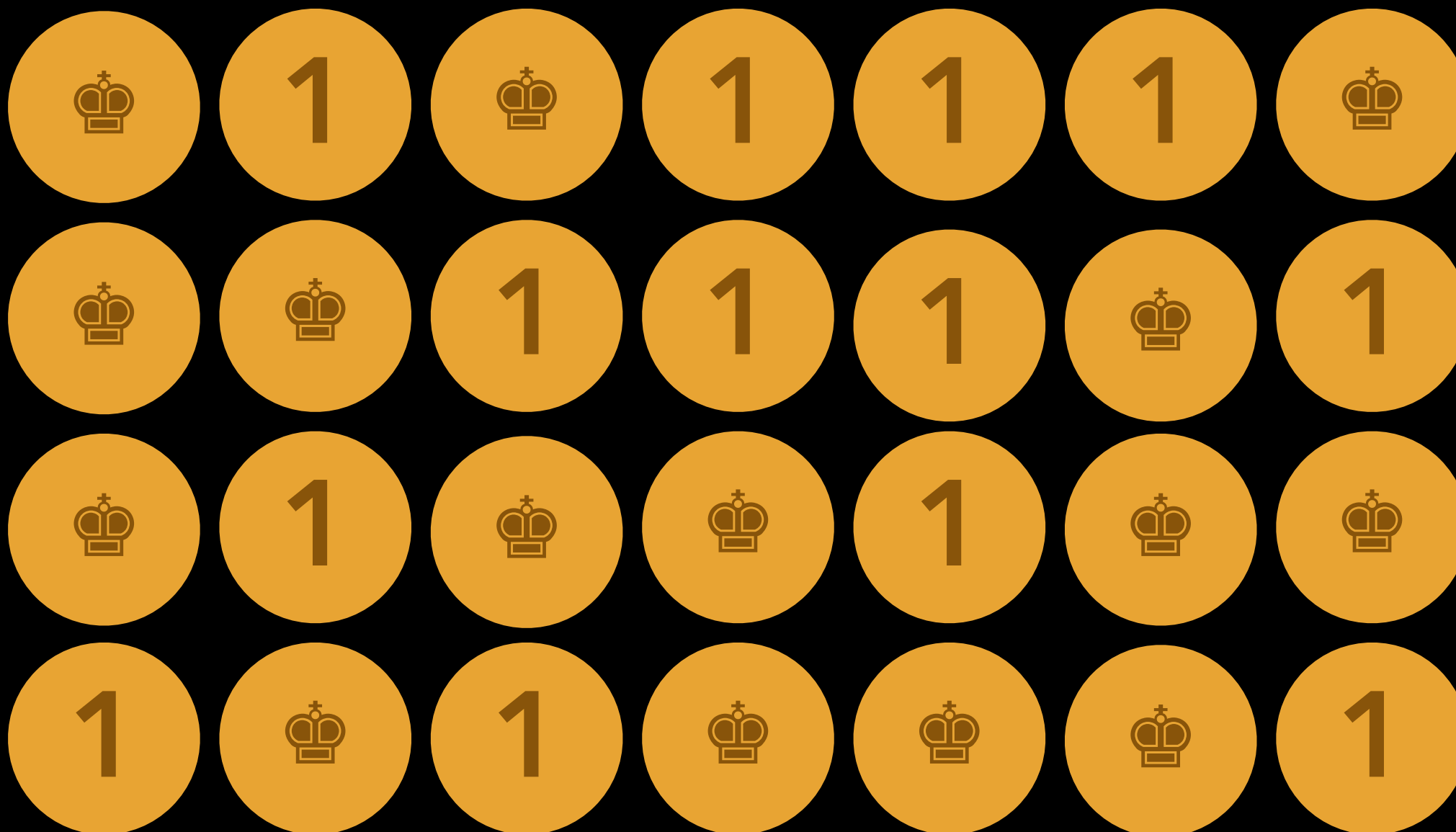
1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

Hekersko preverjanje hipotez

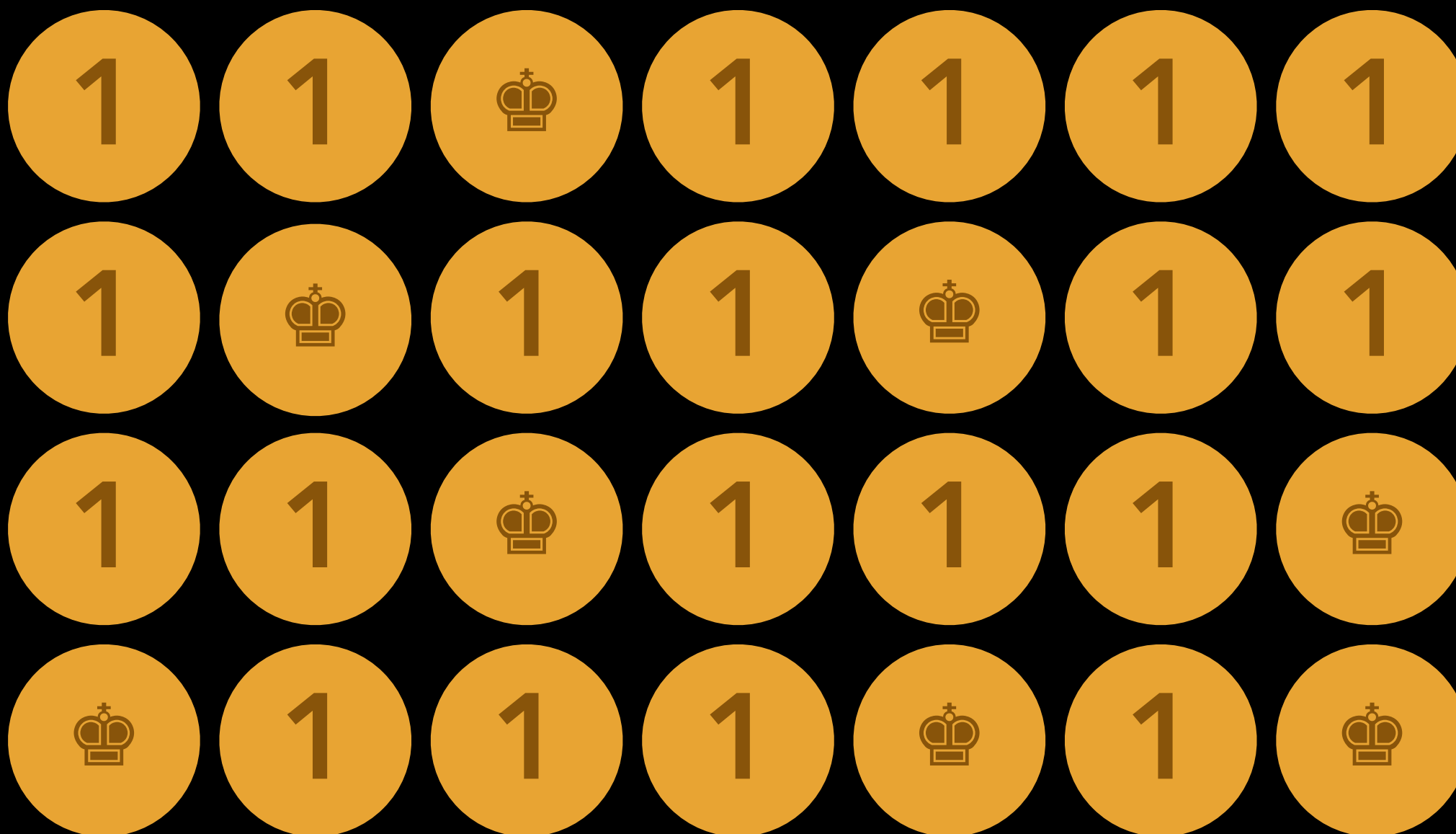
1. postavimo ničelno hipotezo ✓
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

12x 16x

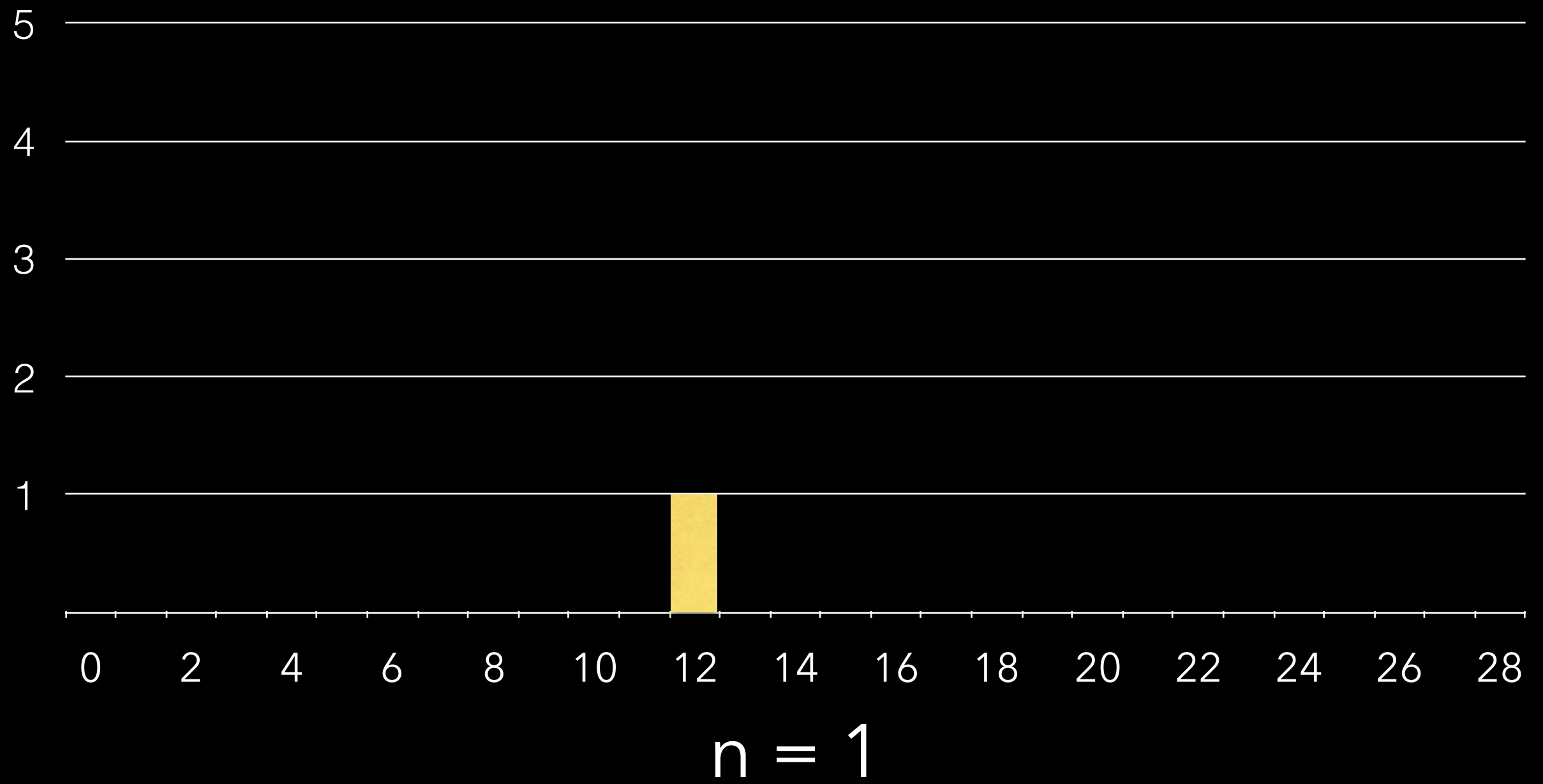

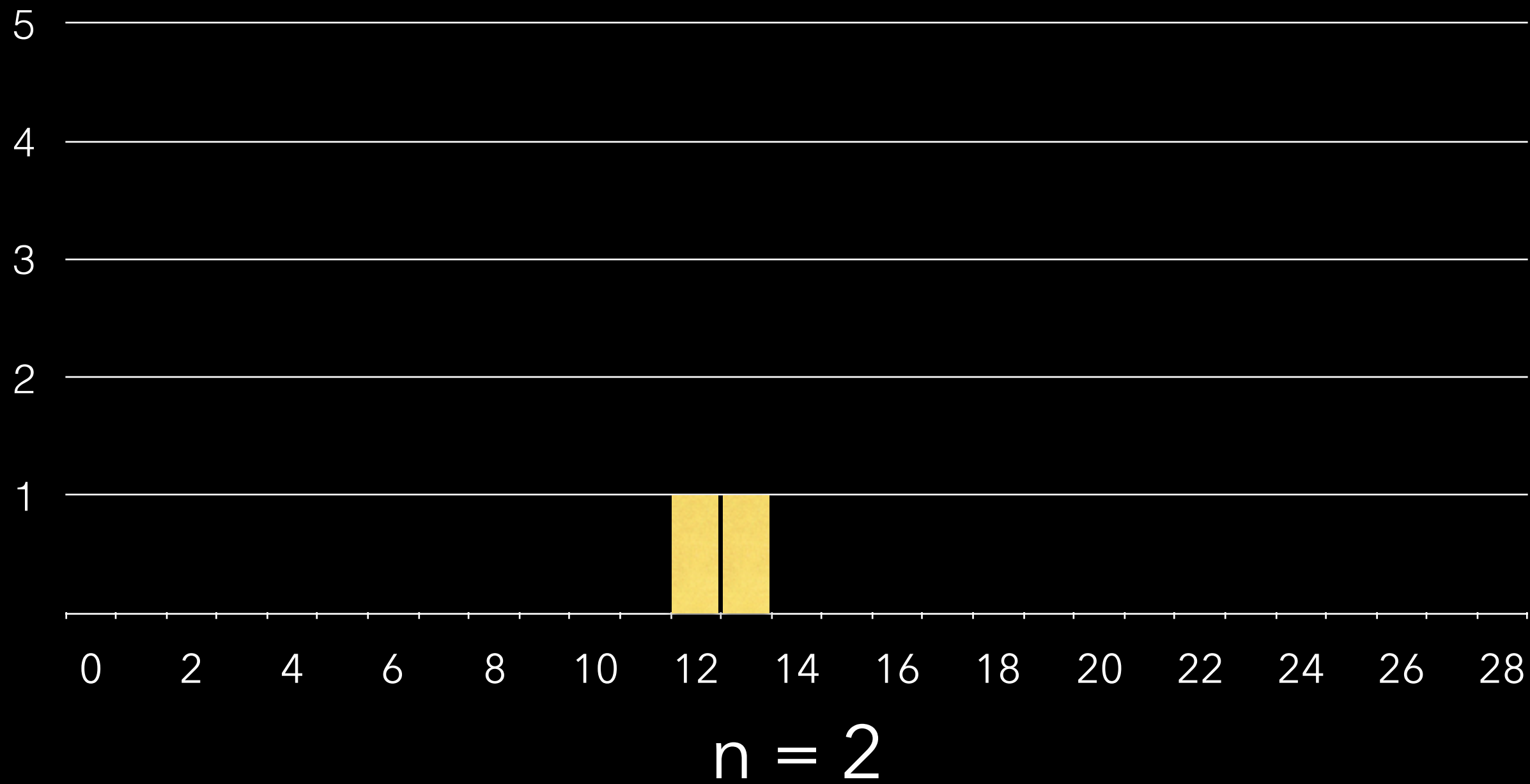
13x 1 15x Crown

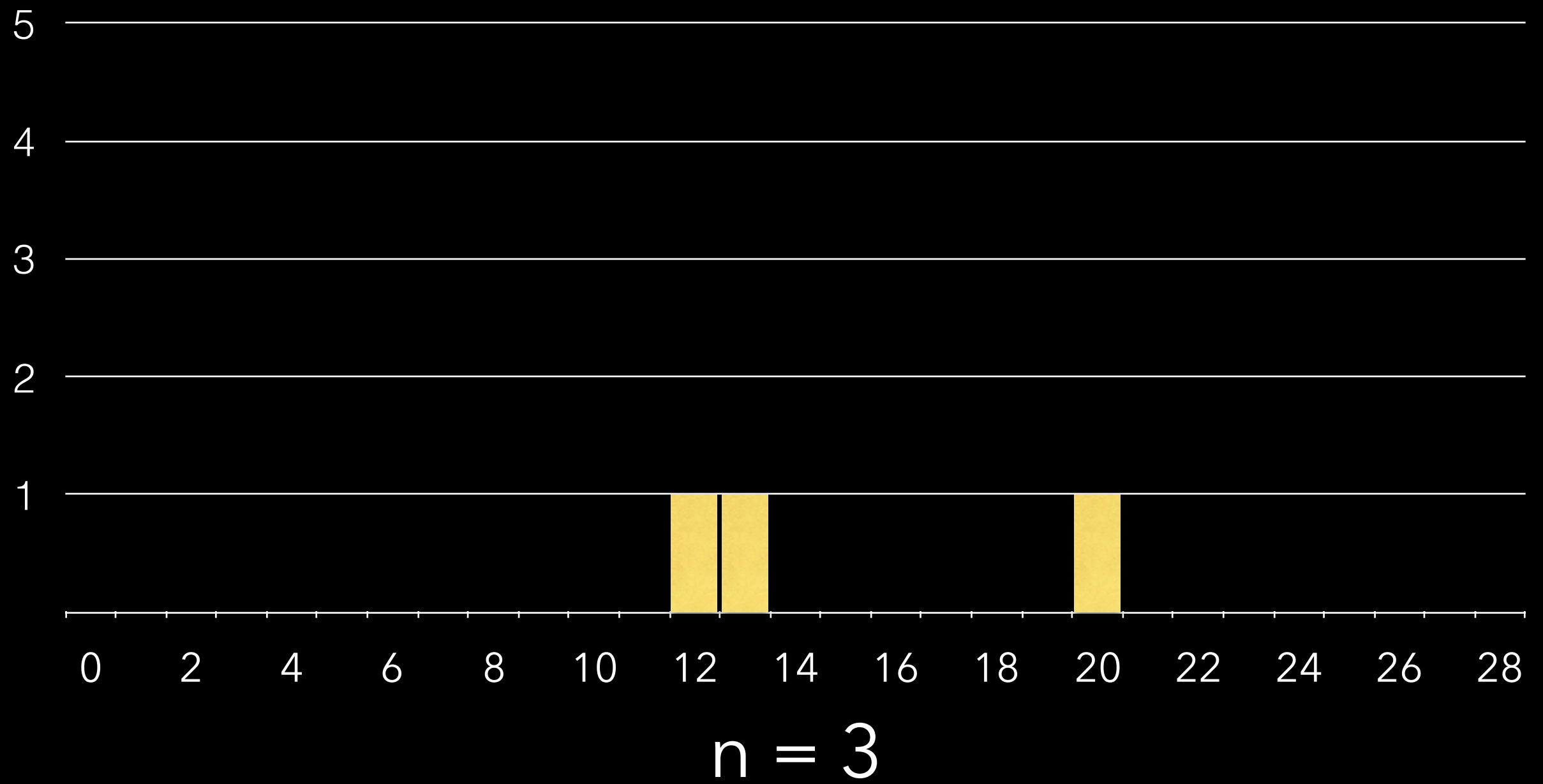

20×

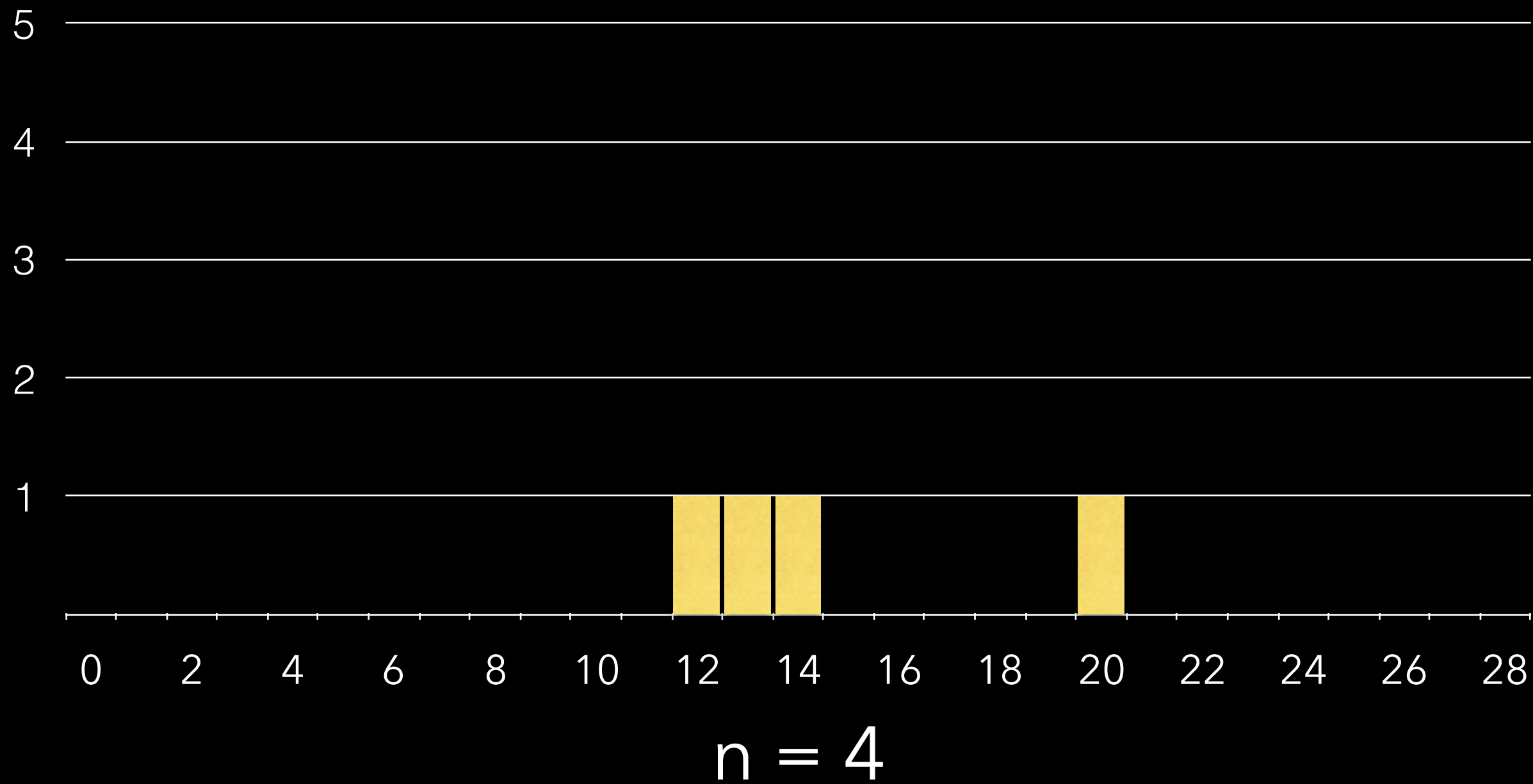
8×

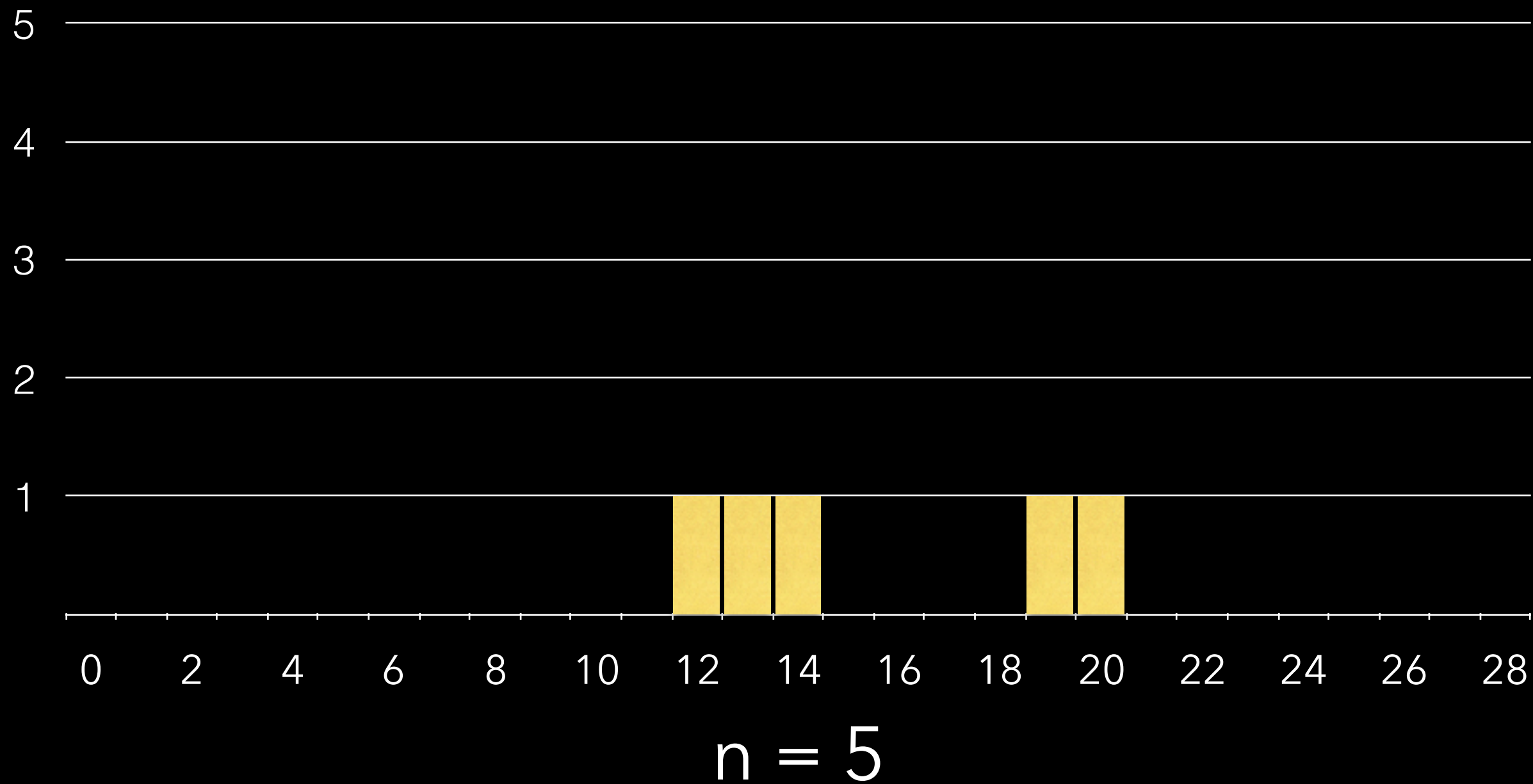

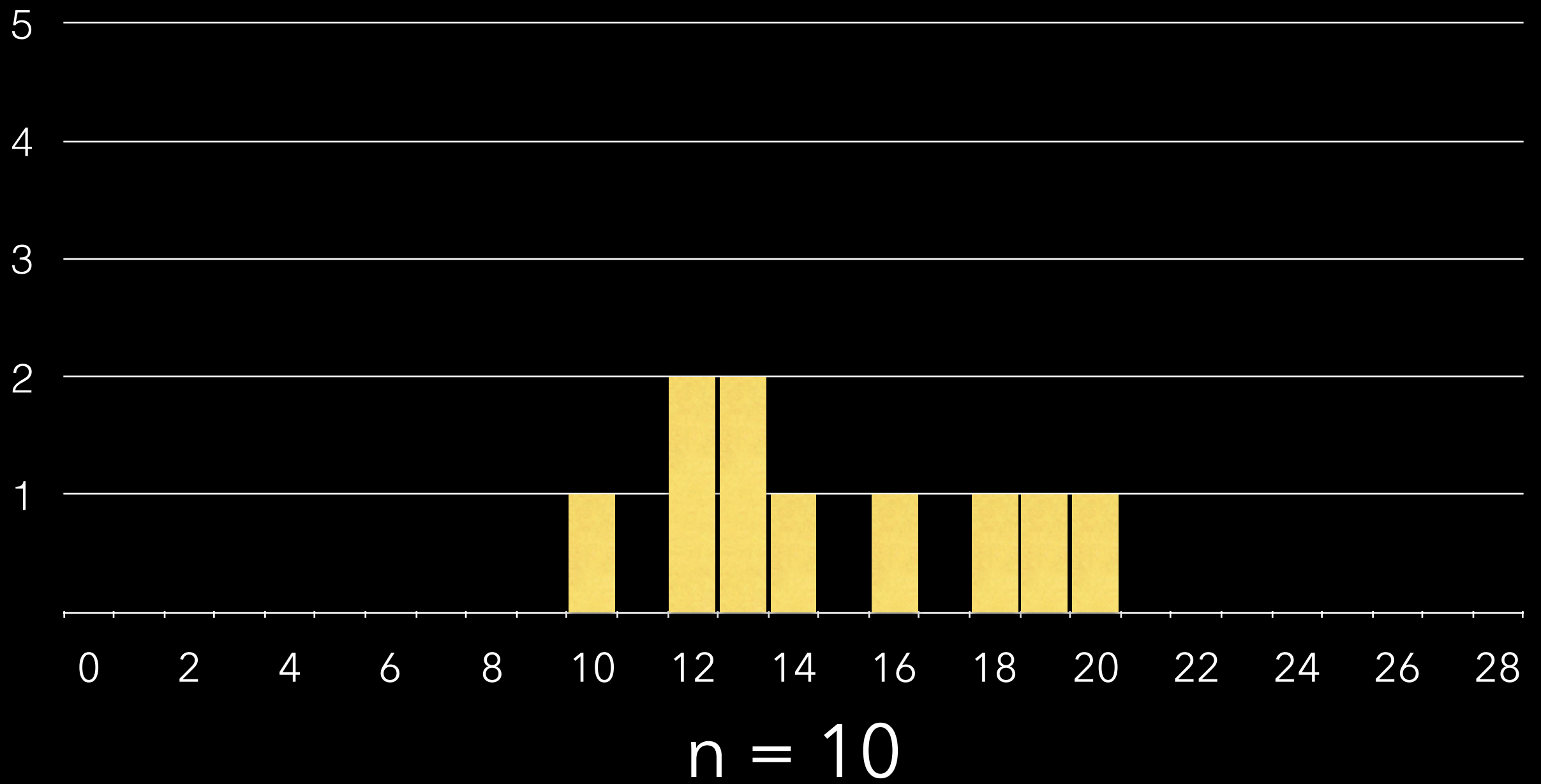

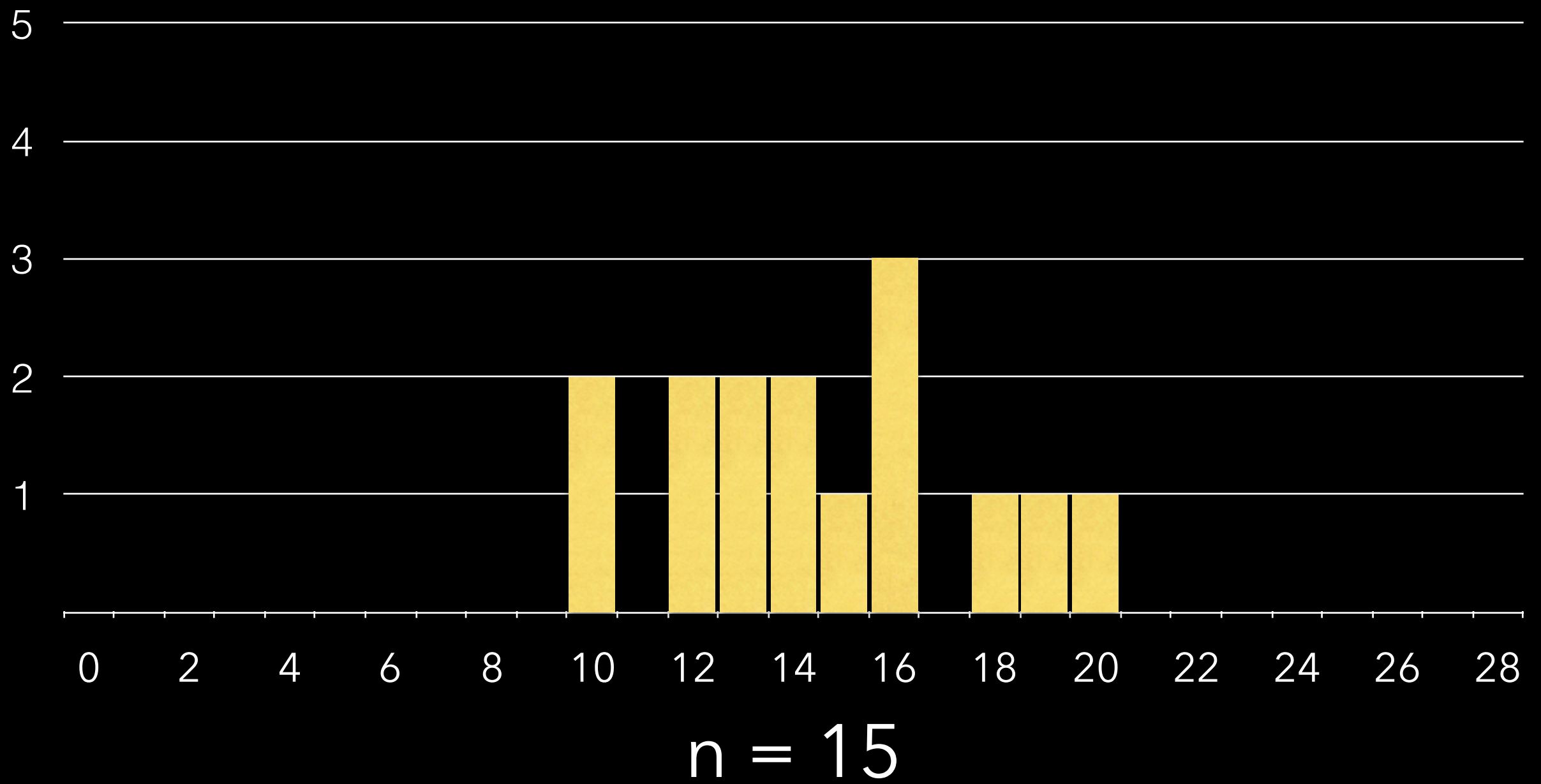

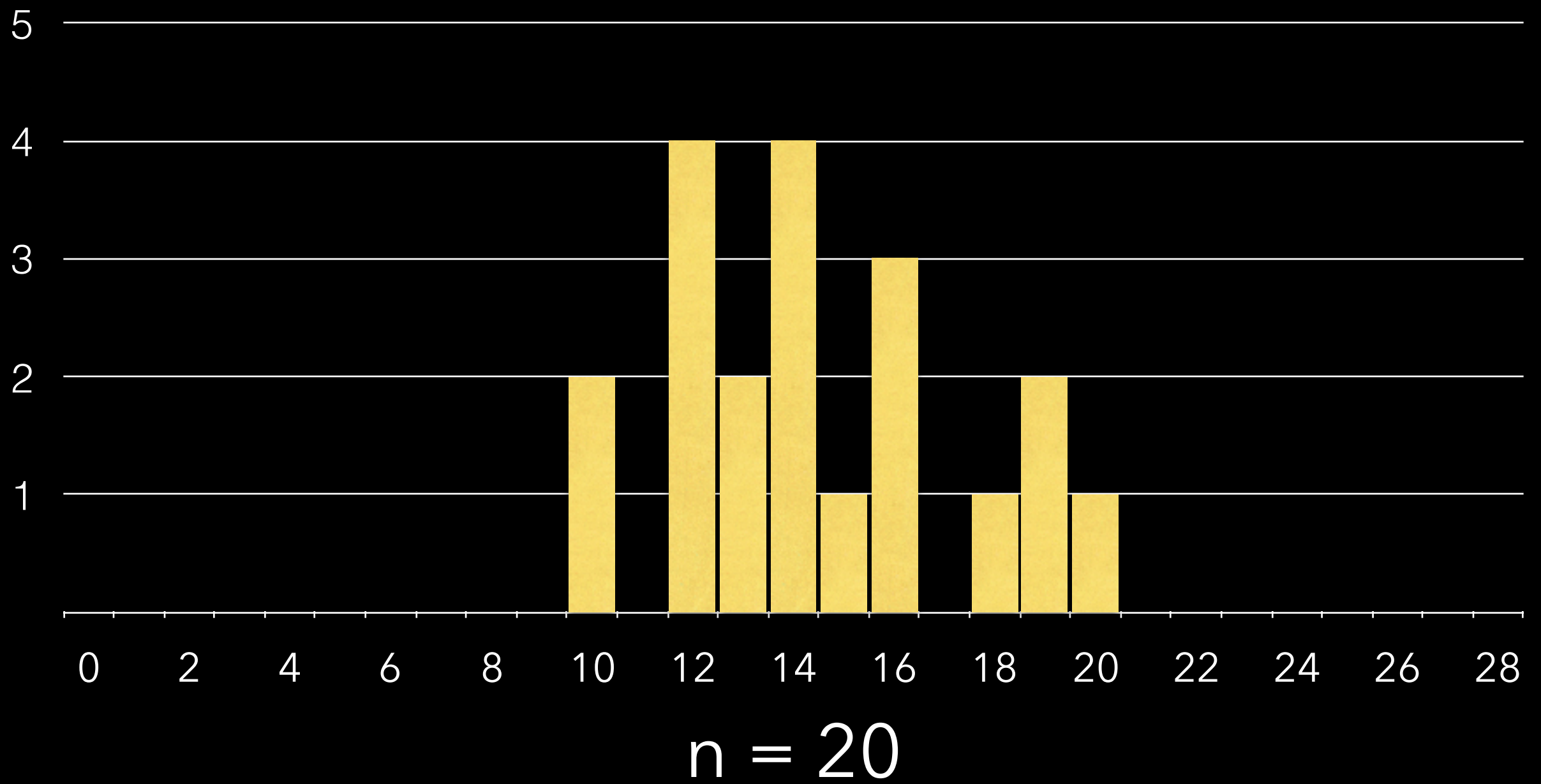

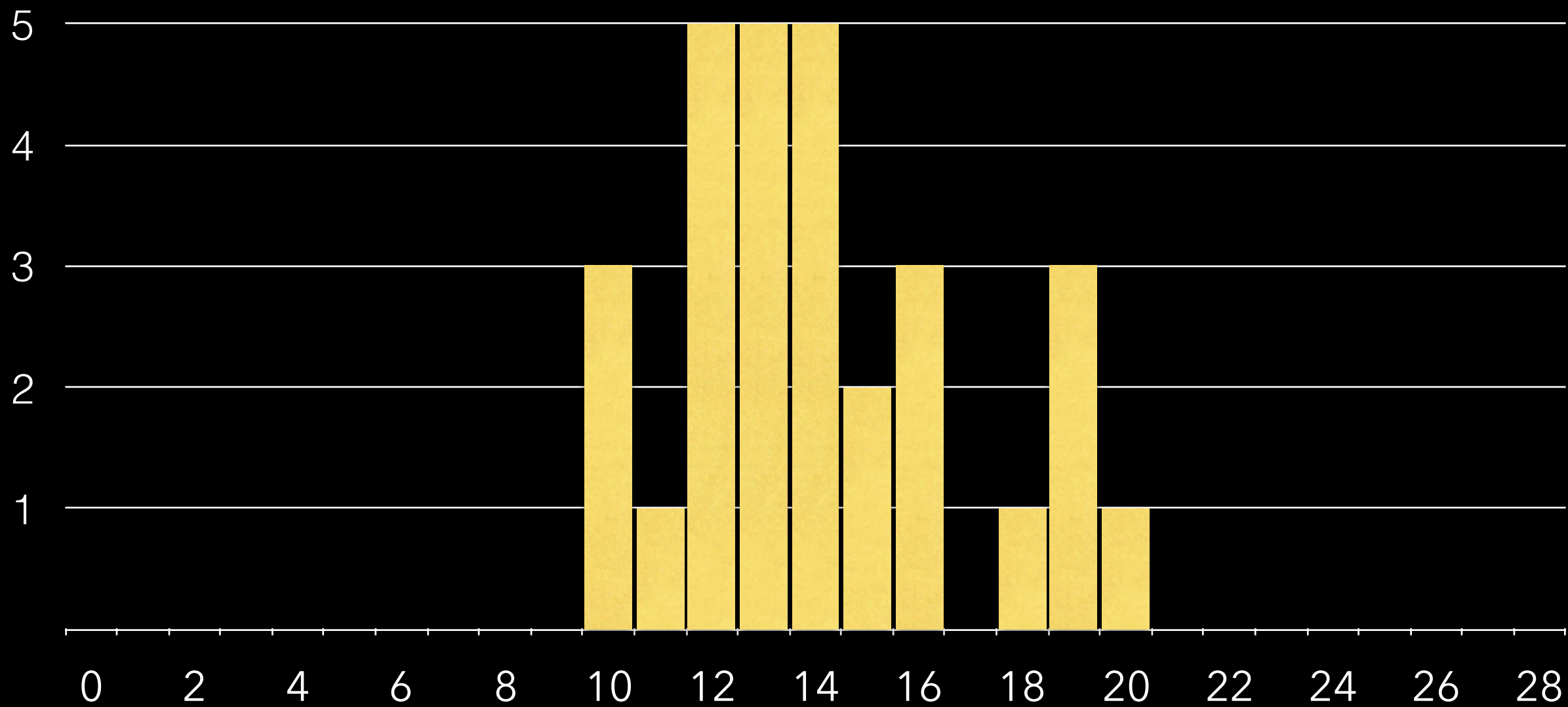

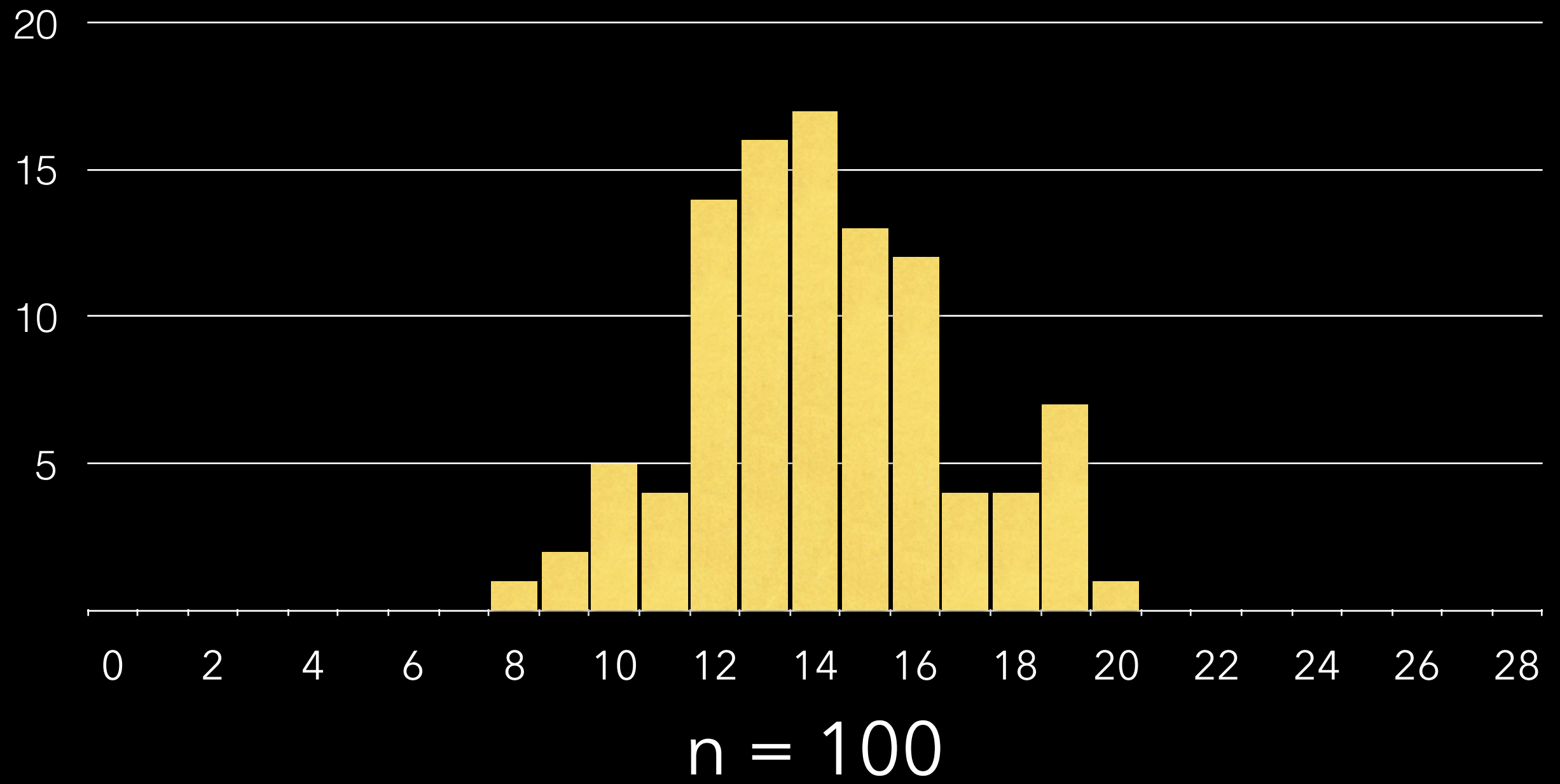

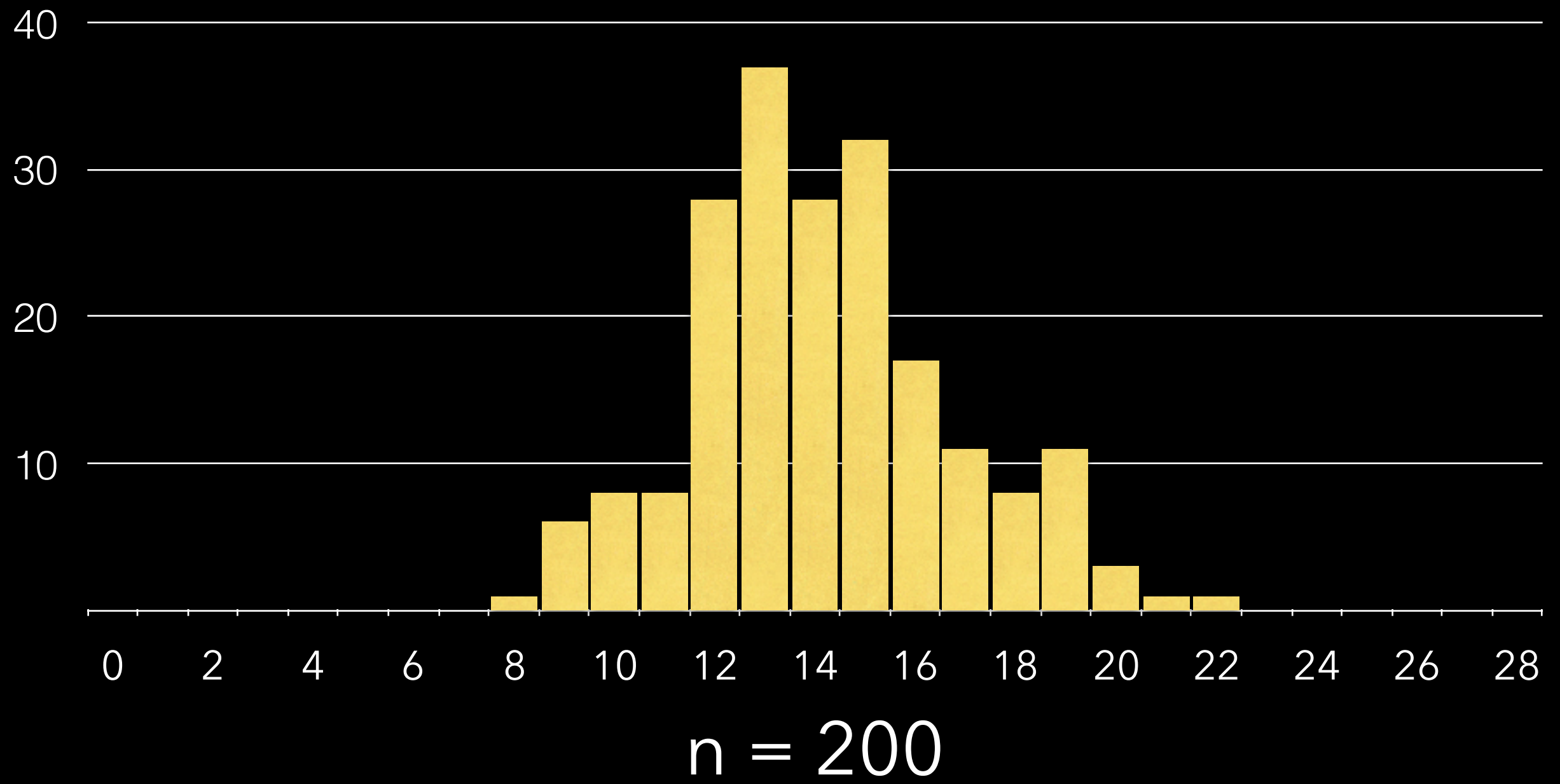

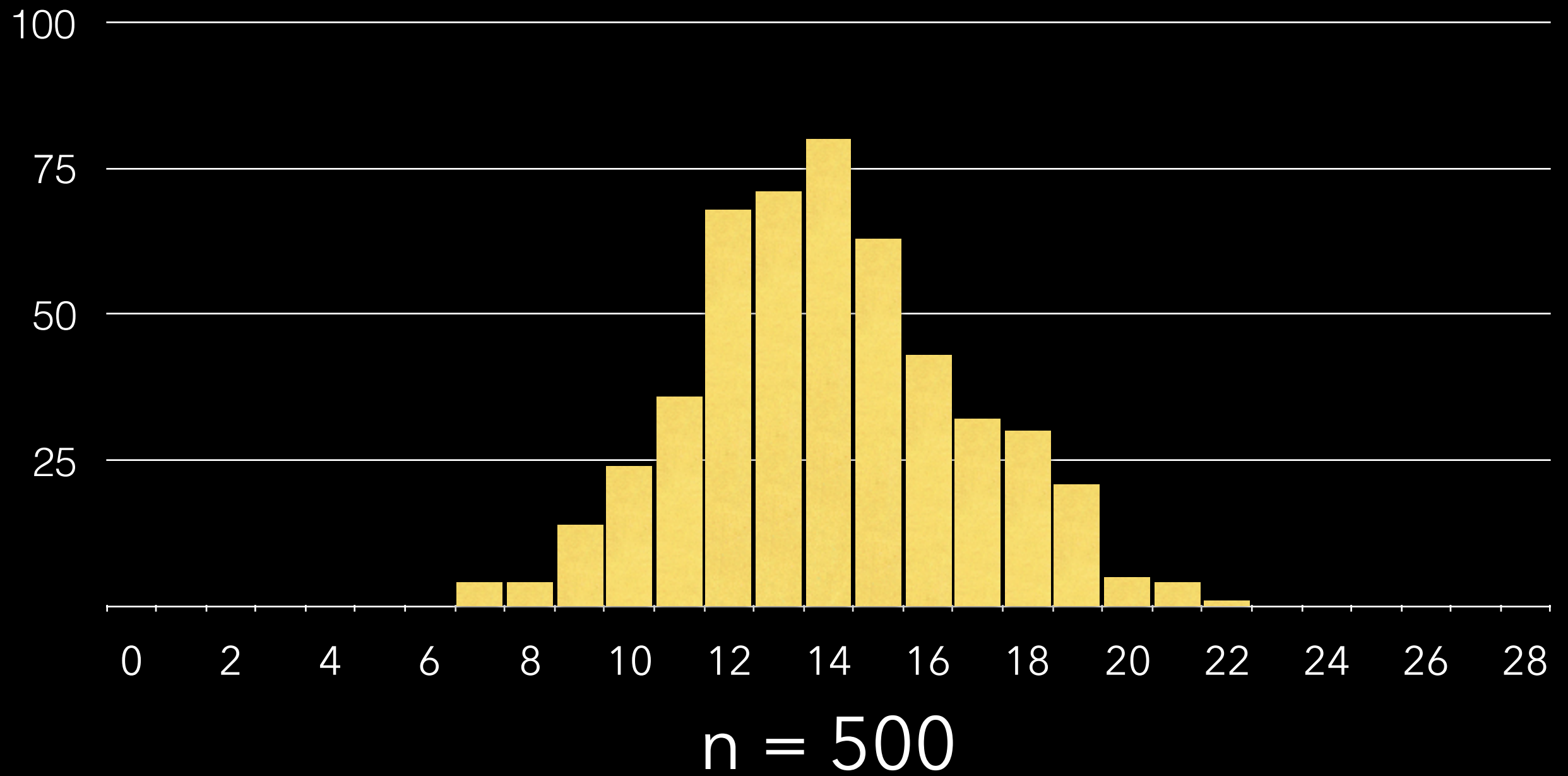
$n = 25$

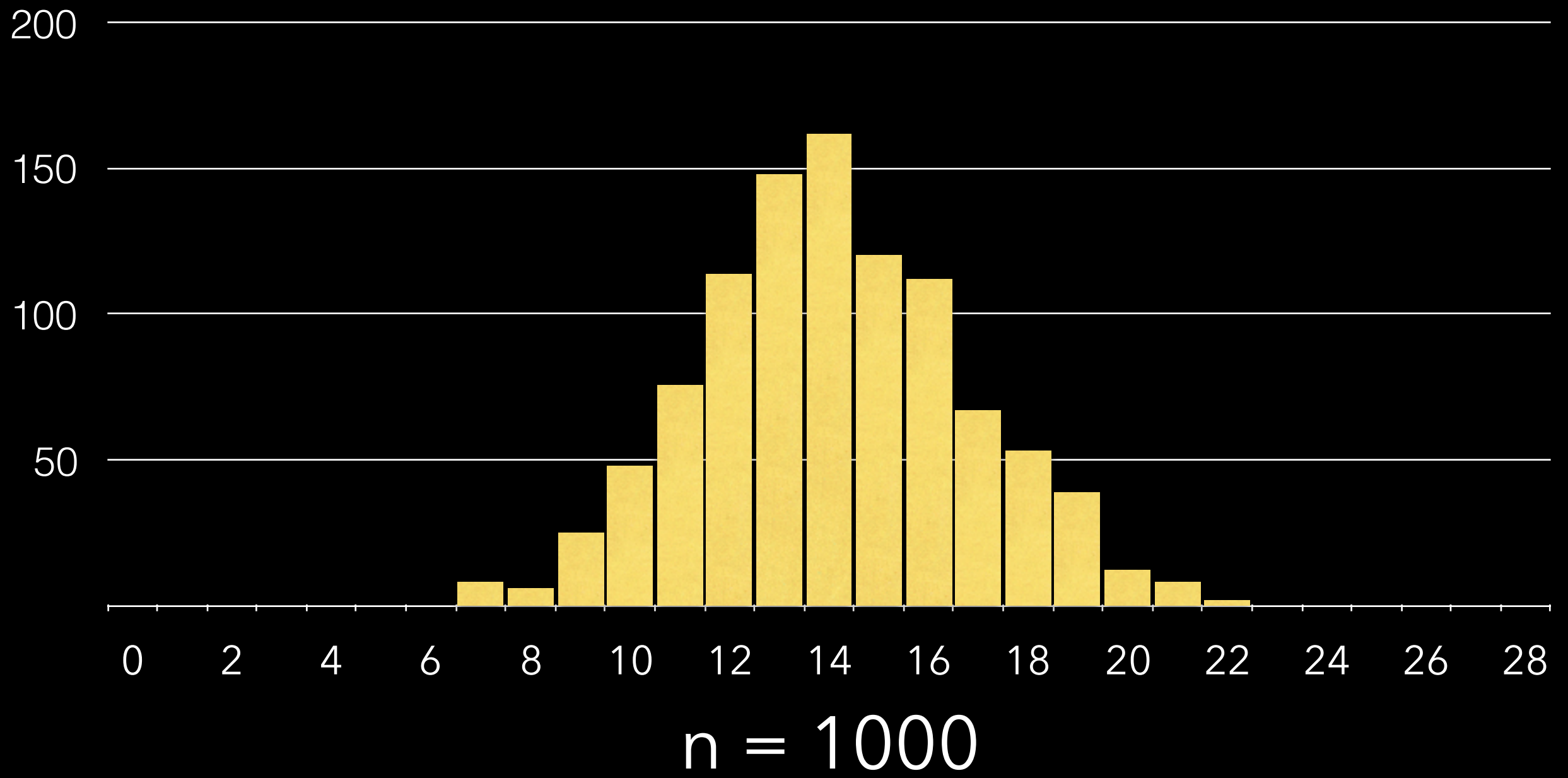

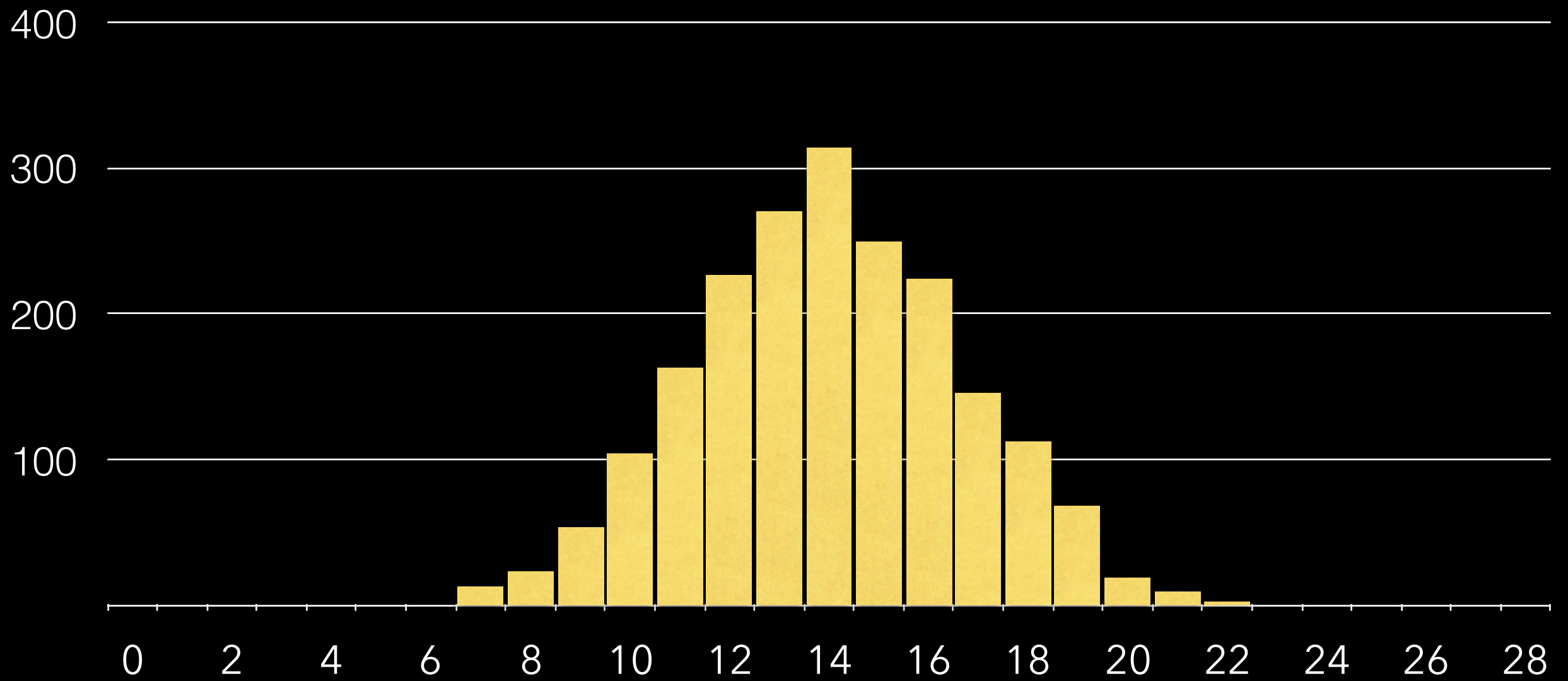

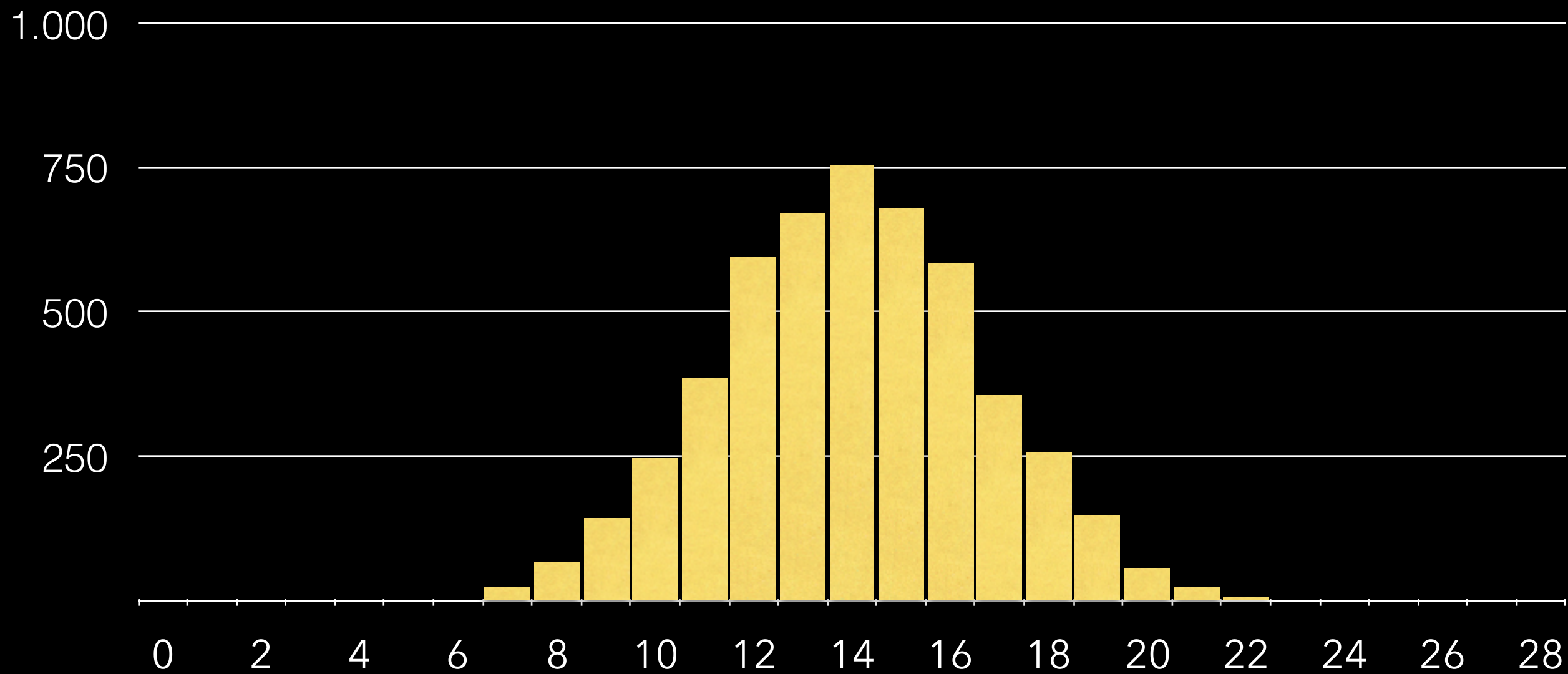

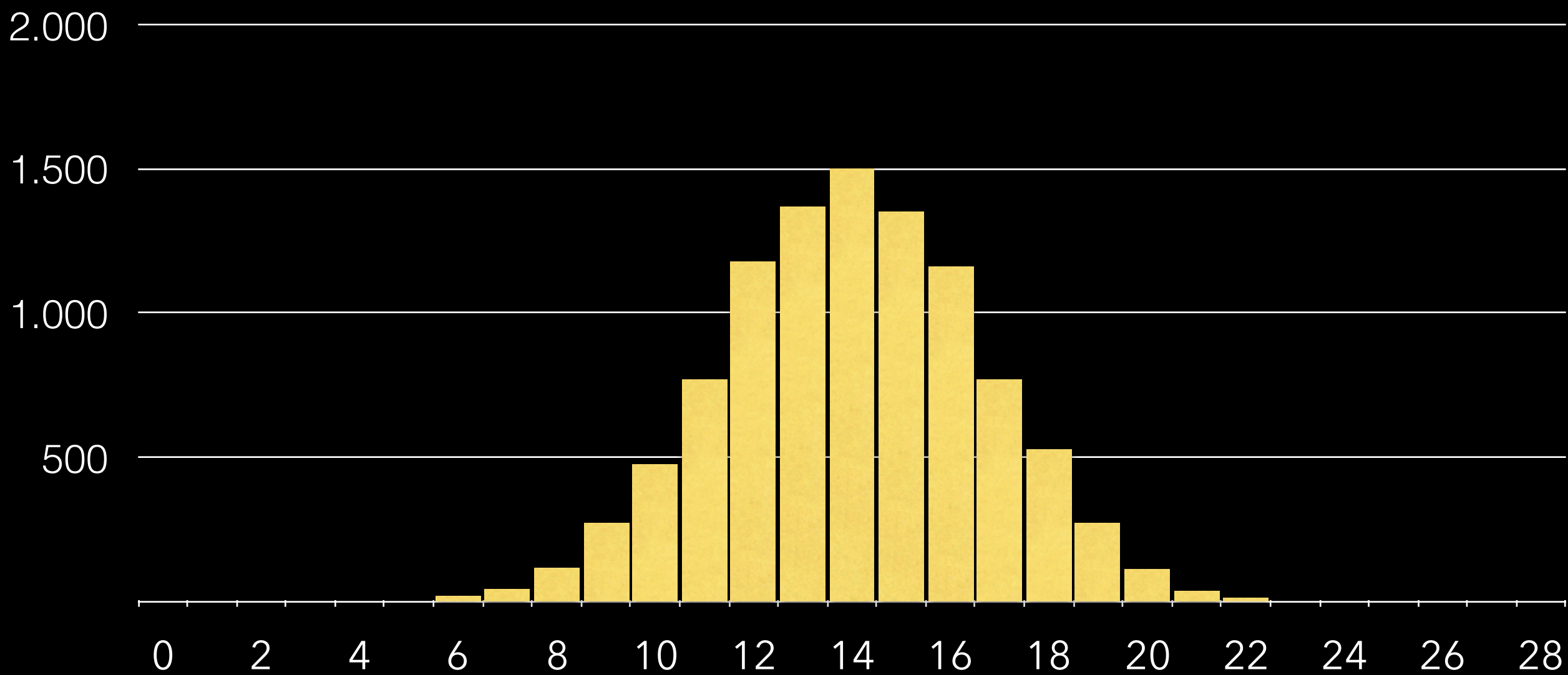

$n = 2000$

$n = 5000$

$n = 10000$

Hekersko preverjanje hipotez

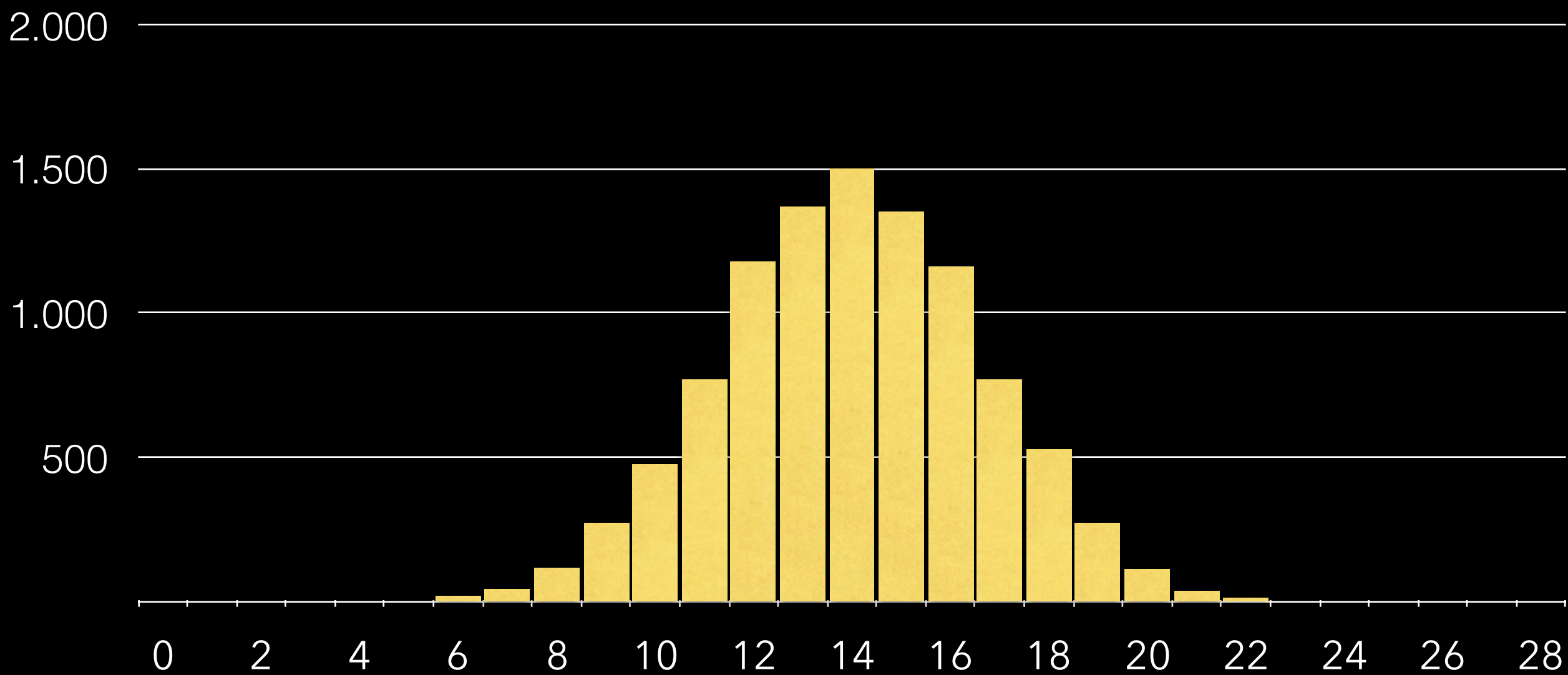
1. postavimo ničelno hipotezo

2. generiramo veliko dogodkov

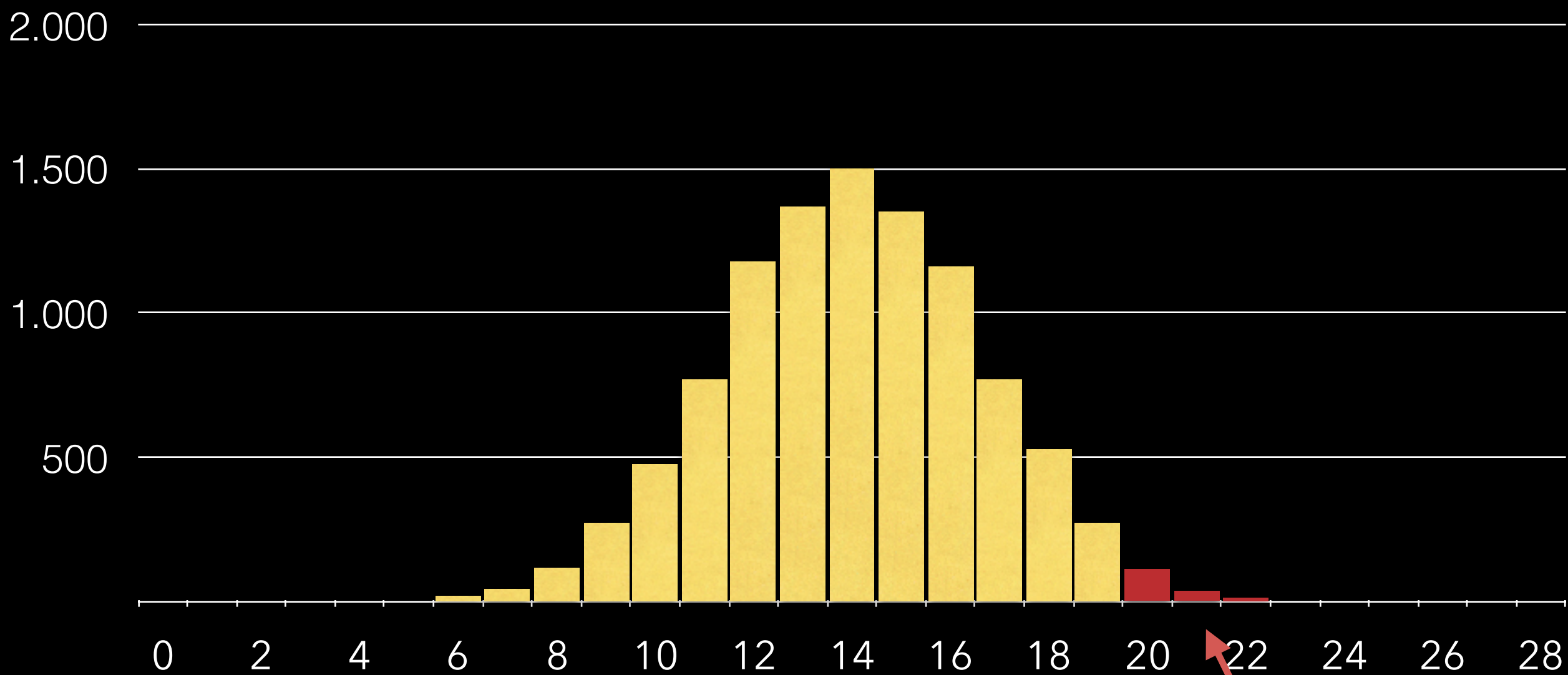

3. ocenimo p -vrednost

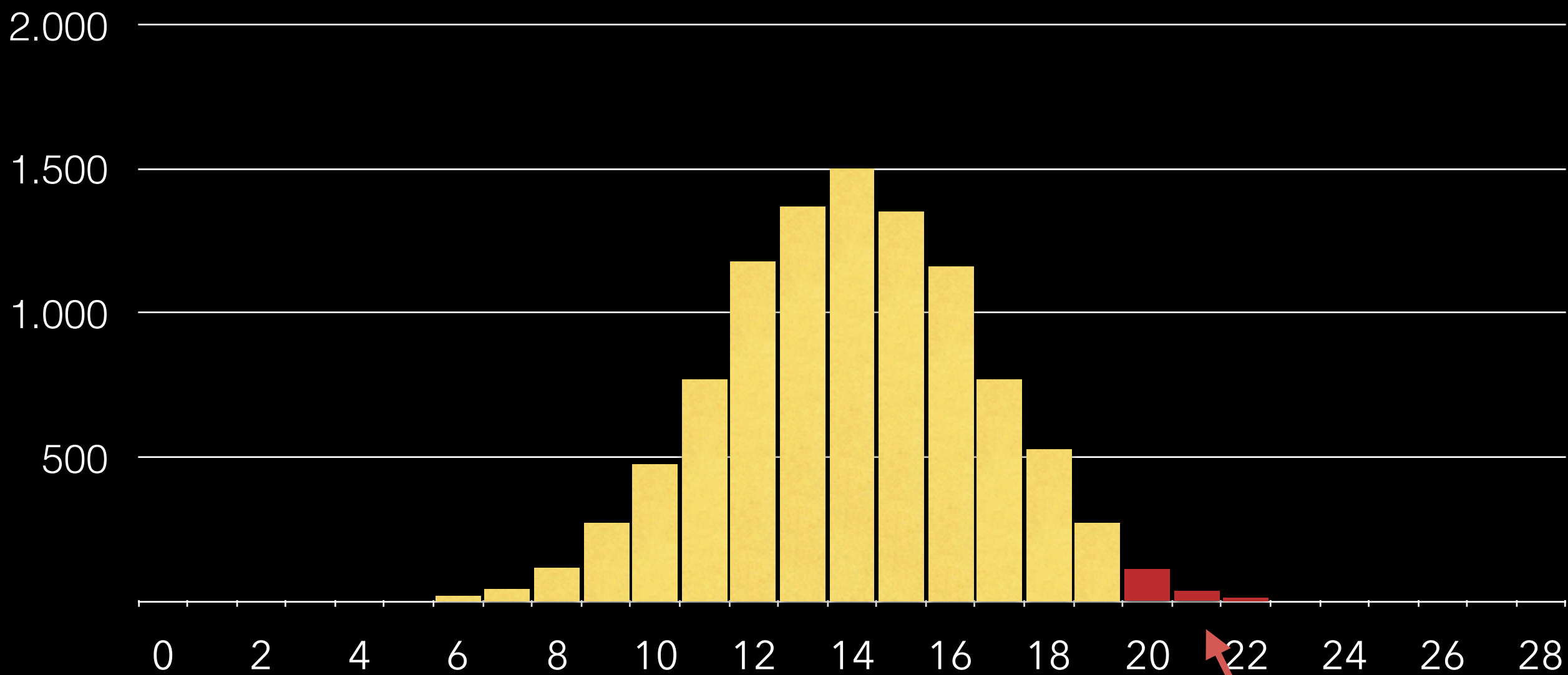
$n = 10000$

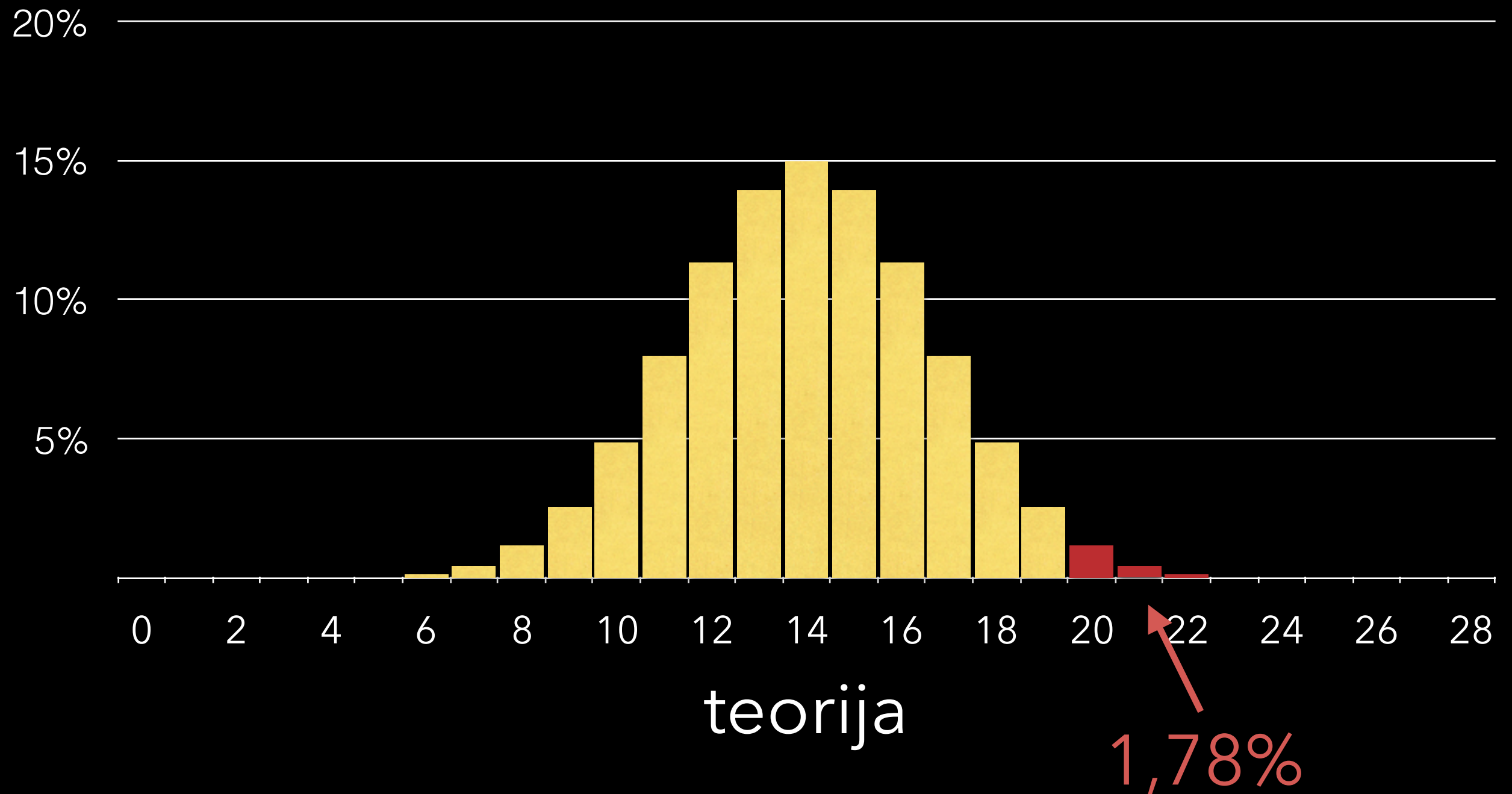
$n = 10000$

171

$n = 10000$

1,71%

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za 1.

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za 1.

Število cifer je ravno vrednost števca cifer.

Kako izračunamo število padlih cifer v **n** metih?

Števec cifer nastavimo na **0**.

Naslednje korake ponovimo **n**-krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za **1**.

Število cifer je ravno vrednost **števca cifer**.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):
```

Kako izračunamo število padlih cifer v **n** metih?

Števec cifer nastavimo na **0**.

Naslednje korake ponovimo **n**-krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za **1**.

Število cifer je ravno vrednost **števca cifer**.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0
```

Kako izračunamo število padlih cifer v **n** metih?

Števec cifer nastavimo na **0**.

Naslednje korake ponovimo **n**-krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za **1**.

Število cifer je ravno vrednost **števca cifer**.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0  
    for _ in range(stevilo_metov):
```

Kako izračunamo število padlih cifer v **n** metih?

Števec cifer nastavimo na **0**.

Naslednje korake ponovimo **n**-krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za **1**.

Število cifer je ravno vrednost **števca cifer**.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0  
    for _ in range(stevilo_metov):  
        padlo_je = random.choice(['cifra', 'grb'])
```


Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za 1.

Število cifer je ravno vrednost števca cifer.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0  
    for _ in range(stevilo_metov):  
        padlo_je = random.choice(['cifra', 'grb'])  
        if padlo_je == 'cifra':
```

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za 1.

Število cifer je ravno vrednost števca cifer.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0  
    for _ in range(stevilo_metov):  
        padlo_je = random.choice(['cifra', 'grb'])  
        if padlo_je == 'cifra':  
            stevec_cifer += 1
```

Kako izračunamo število padlih cifer v n metih?

Števec cifer nastavimo na 0.

Naslednje korake ponovimo n -krat:

Vržemo kovanec.

Če je padla cifra:

števec cifer povečamo za 1.

Število cifer je ravno vrednost števca cifer.

```
def stevilo_padlih_cifer(stevilo_metov):  
    stevec_cifer = 0  
    for _ in range(stevilo_metov):  
        padlo_je = random.choice(['cifra', 'grb'])  
        if padlo_je == 'cifra':  
            stevec_cifer += 1  
    return stevec_cifer
```

*praktični
primer*

57	71	74	35	60	83	74	62
43	65	63	30	51	62	57	72
64	51	43	55	85	54	77	45
69	46	97	59	73	65	57	73

fantje: 59,13 dekleeta: 63,82

razlika: 4,69

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

ničelna hipoteza:

ocene so

neodvisne od spola

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo ✓
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

57	71	74	35	60	83	74	62
43	65	63	30	51	62	57	72
64	51	43	55	85	54	77	45
69	46	97	59	73	65	57	73

fantje: 59,13 dekleta: 63,82

razlika: 4,69

46	85	73	77	51	43	63	45
57	55	60	59	35	57	71	74
54	62	83	57	73	72	43	65
65	51	62	69	74	64	97	30

fantje: 58,47 **dekleta: 64,41**

razlika: 5,95

45	74	54	72	62	57	57	85
64	69	71	55	30	51	77	51
74	57	35	46	65	63	73	62
83	60	97	59	73	43	65	43

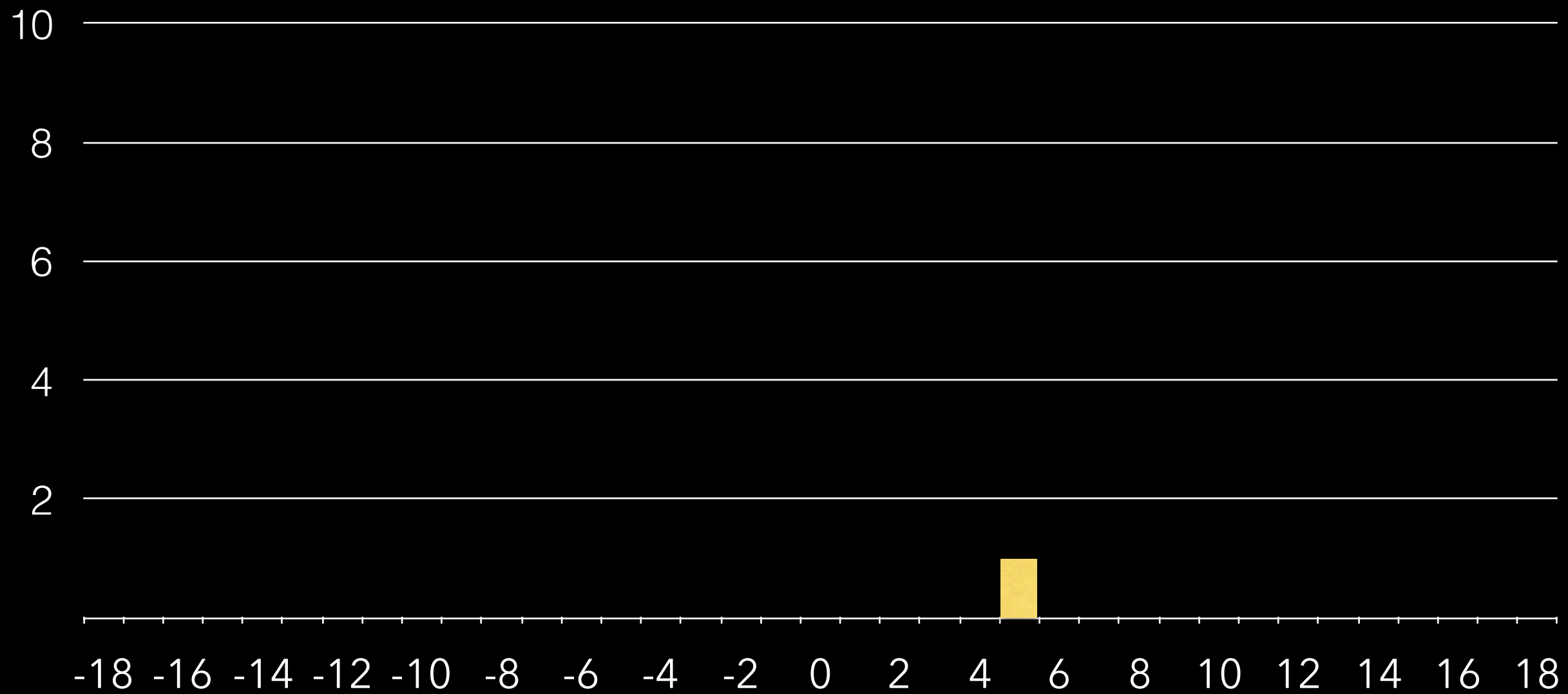
fantje: 61,53 dekleeta: 61,71

razlika: 0,18

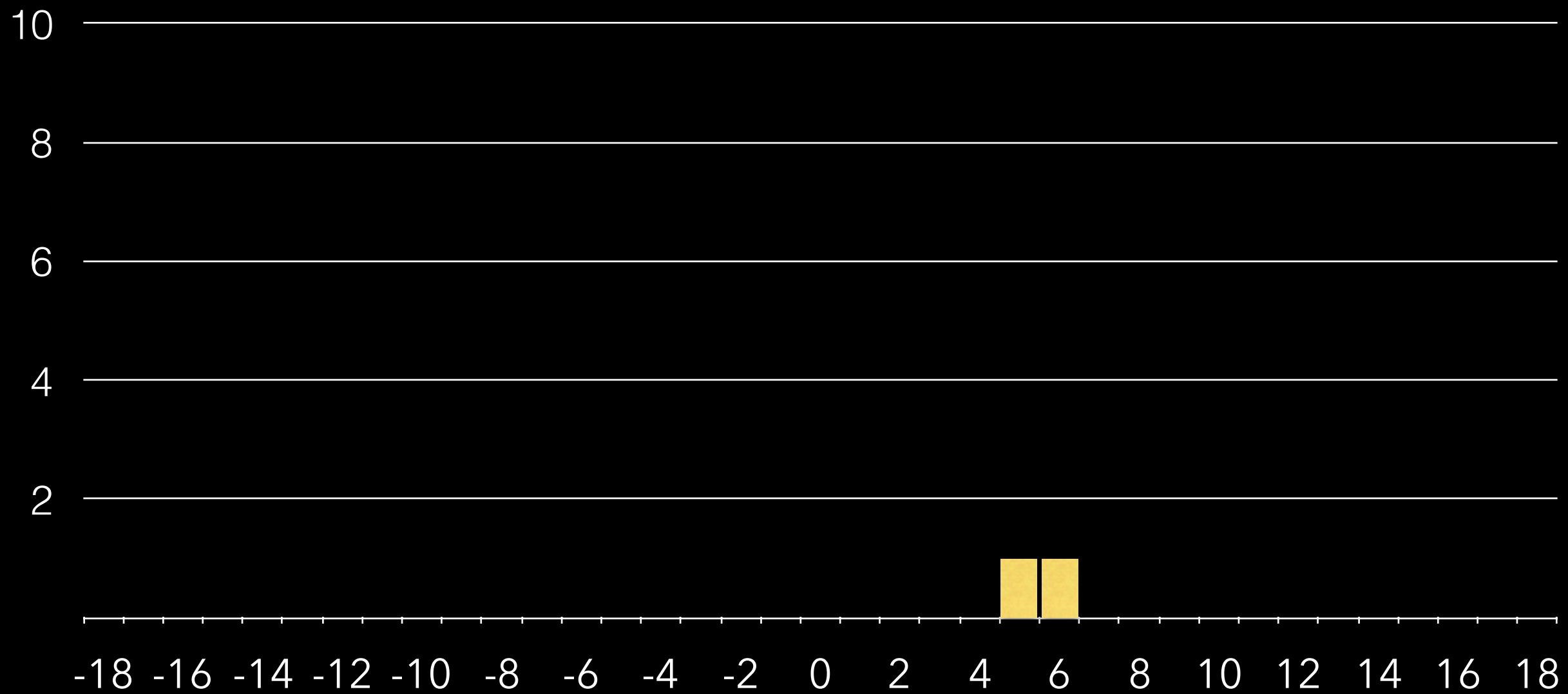
62	73	83	46	57	72	55	63
77	64	30	43	59	97	71	45
51	69	73	54	57	85	62	74
65	35	57	43	60	51	74	65

fantje: 63,64 dekleta: 60,00

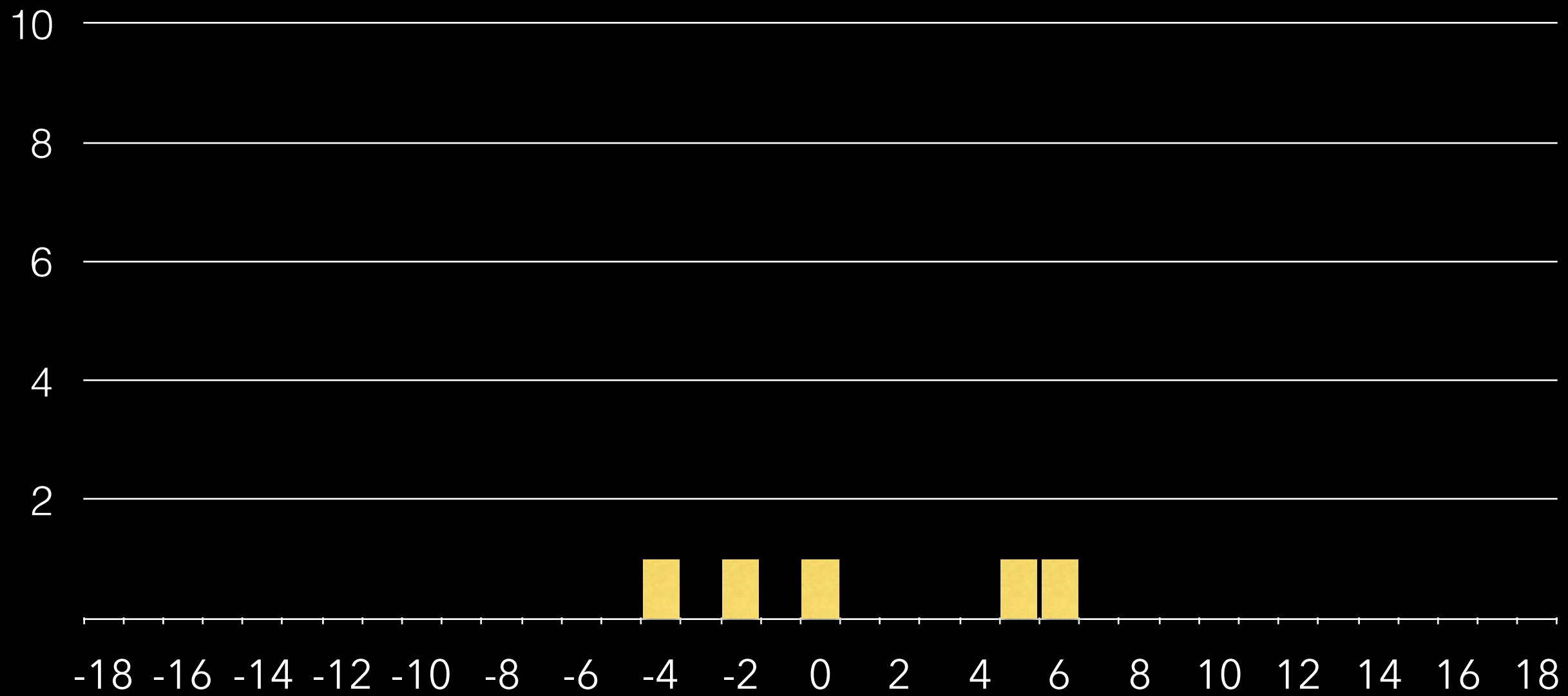
razlika: -3,64

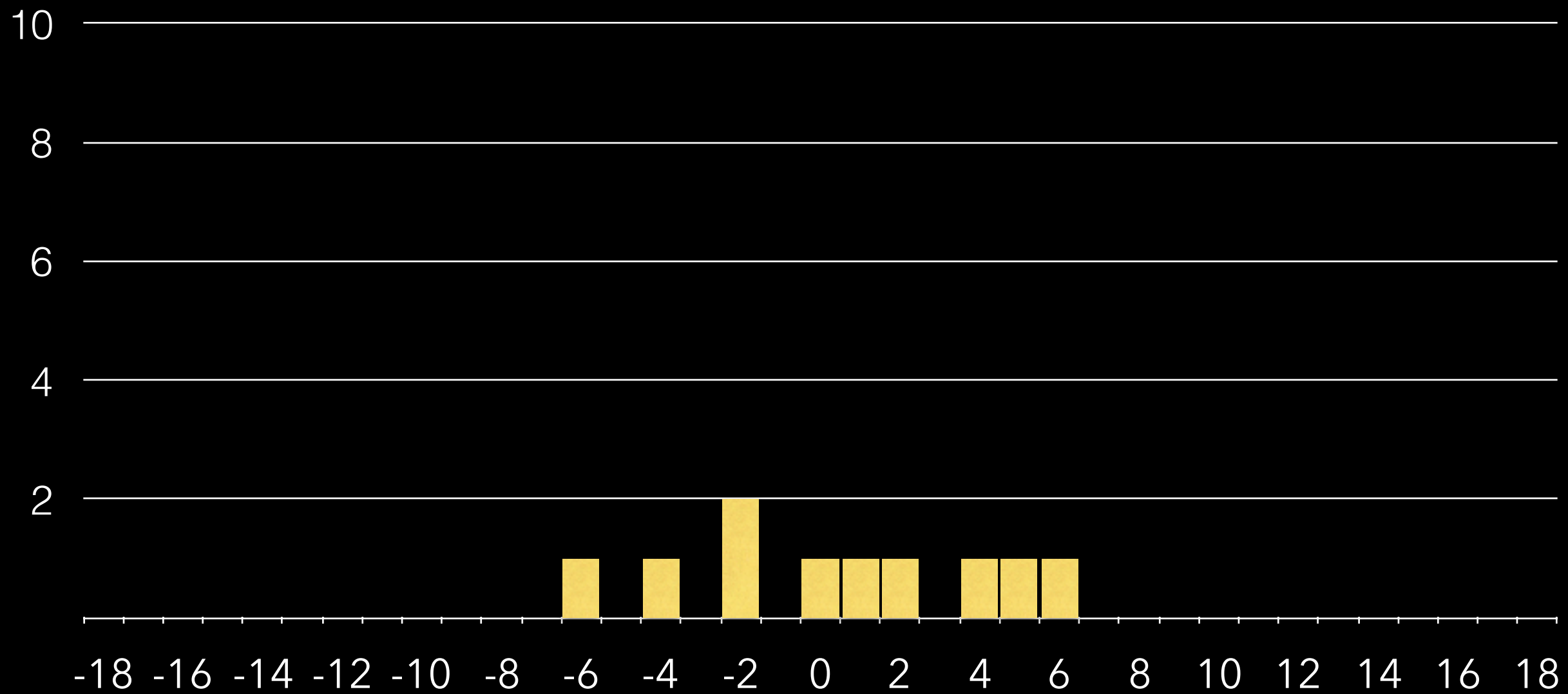
$n = 1$

$n = 2$

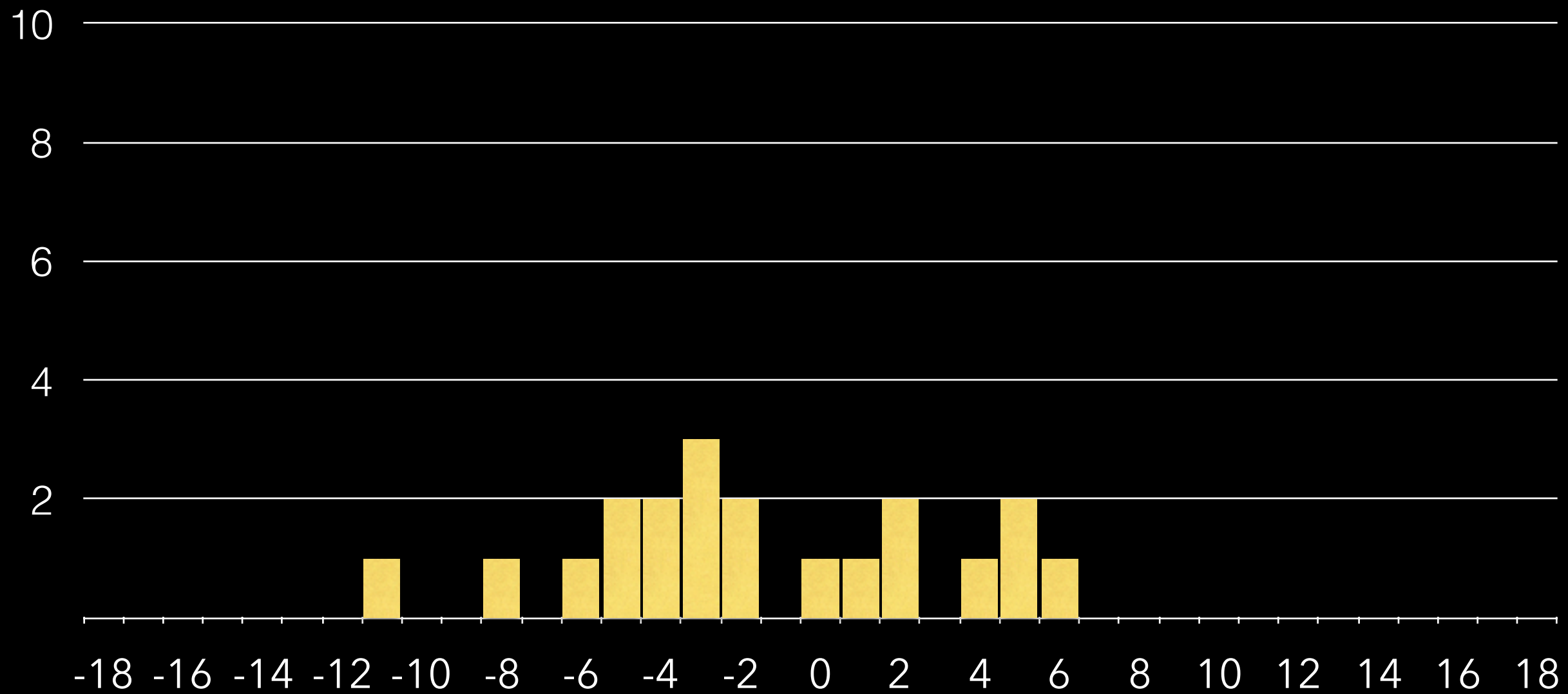

$n = 5$

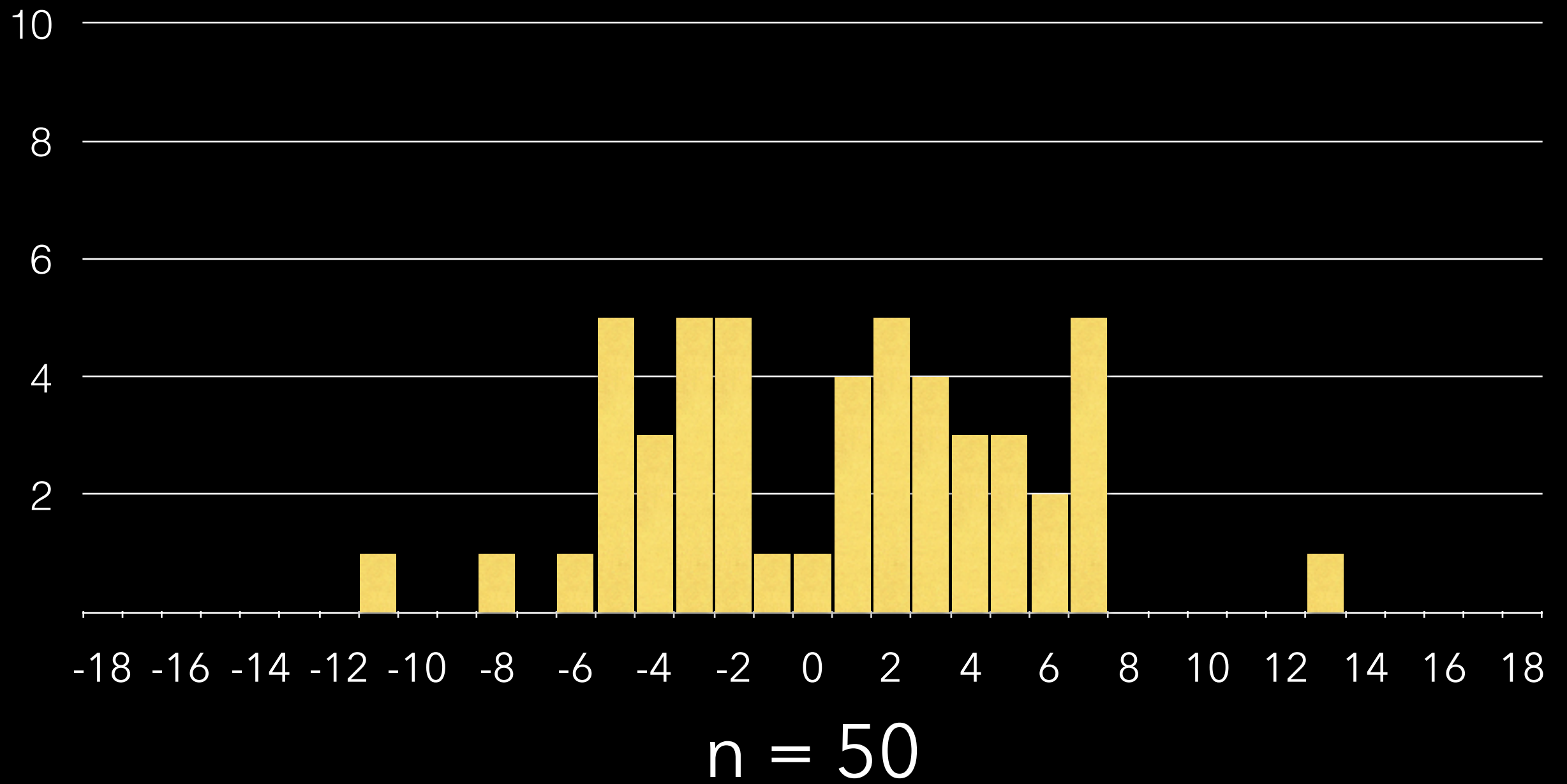

$n = 10$

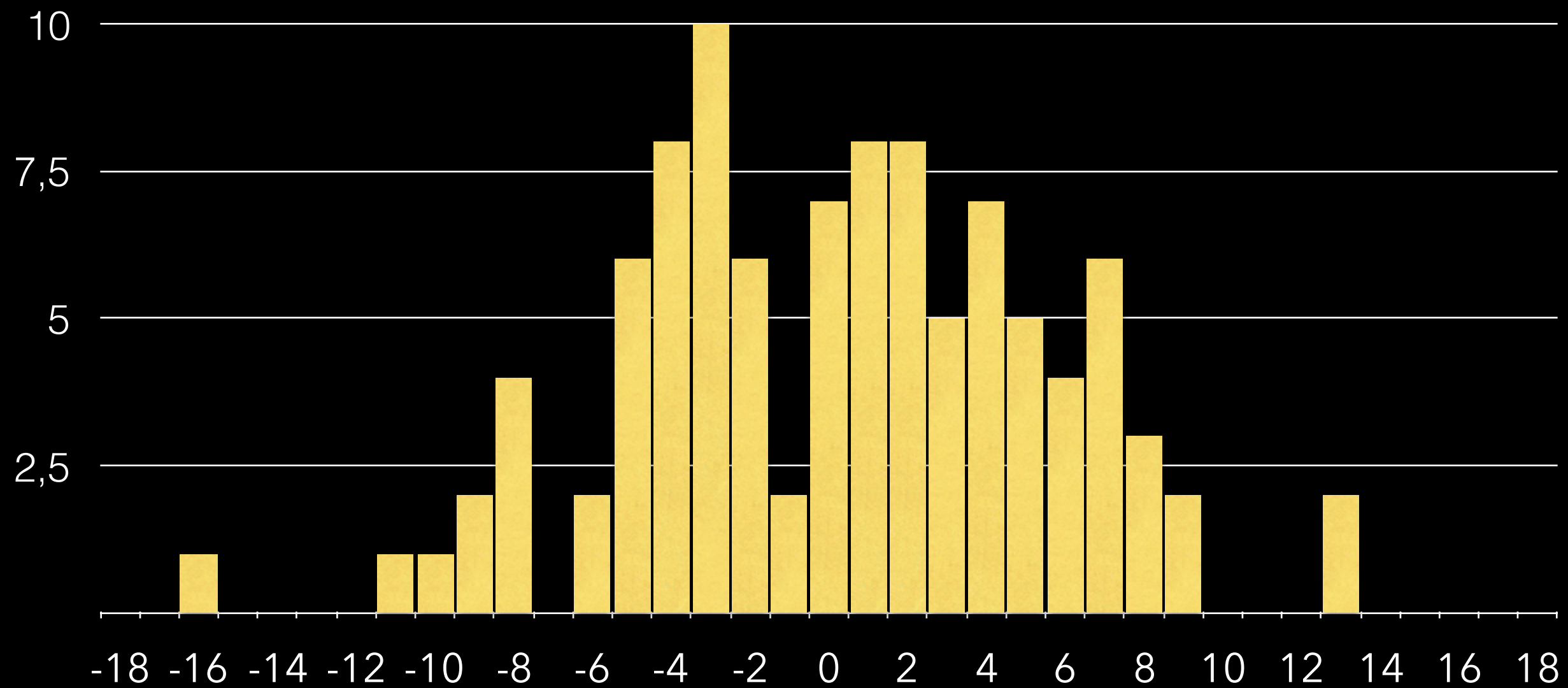

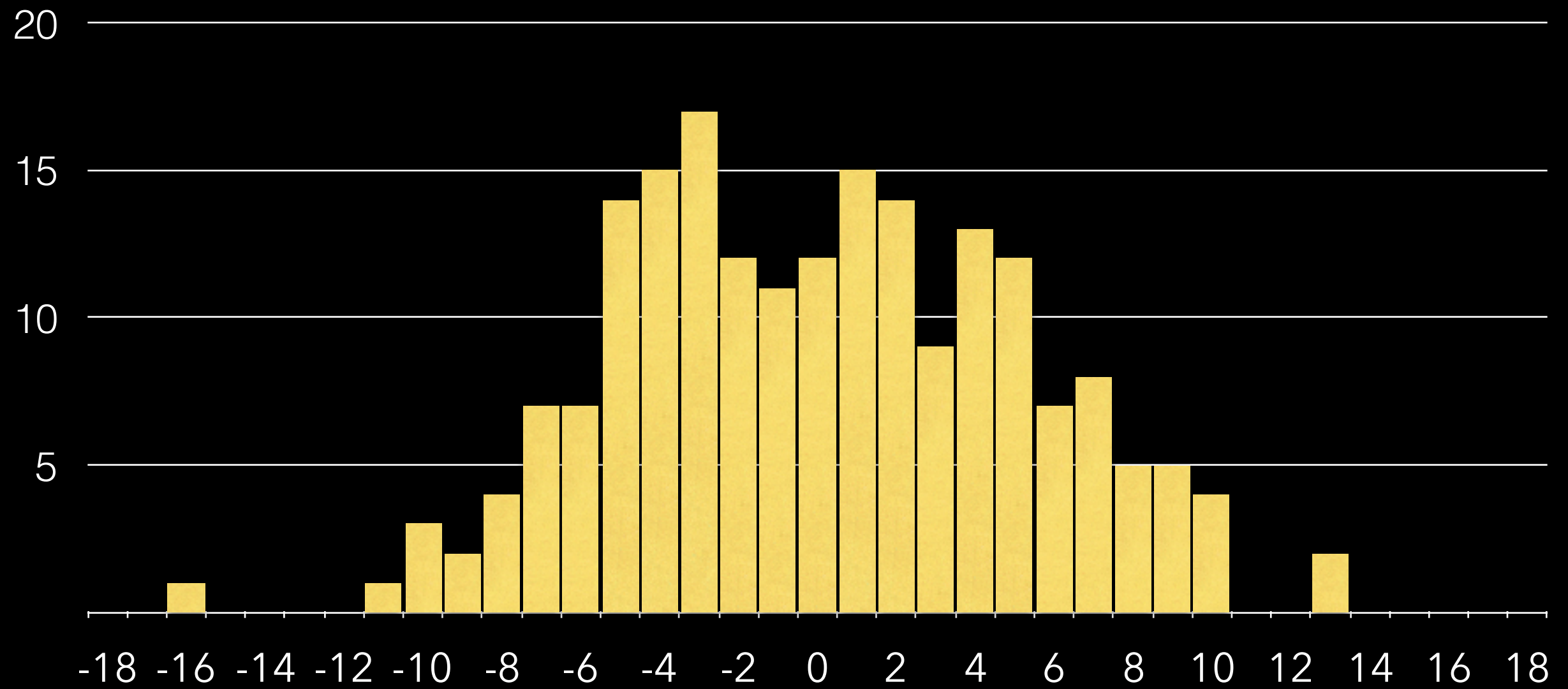
$n = 20$

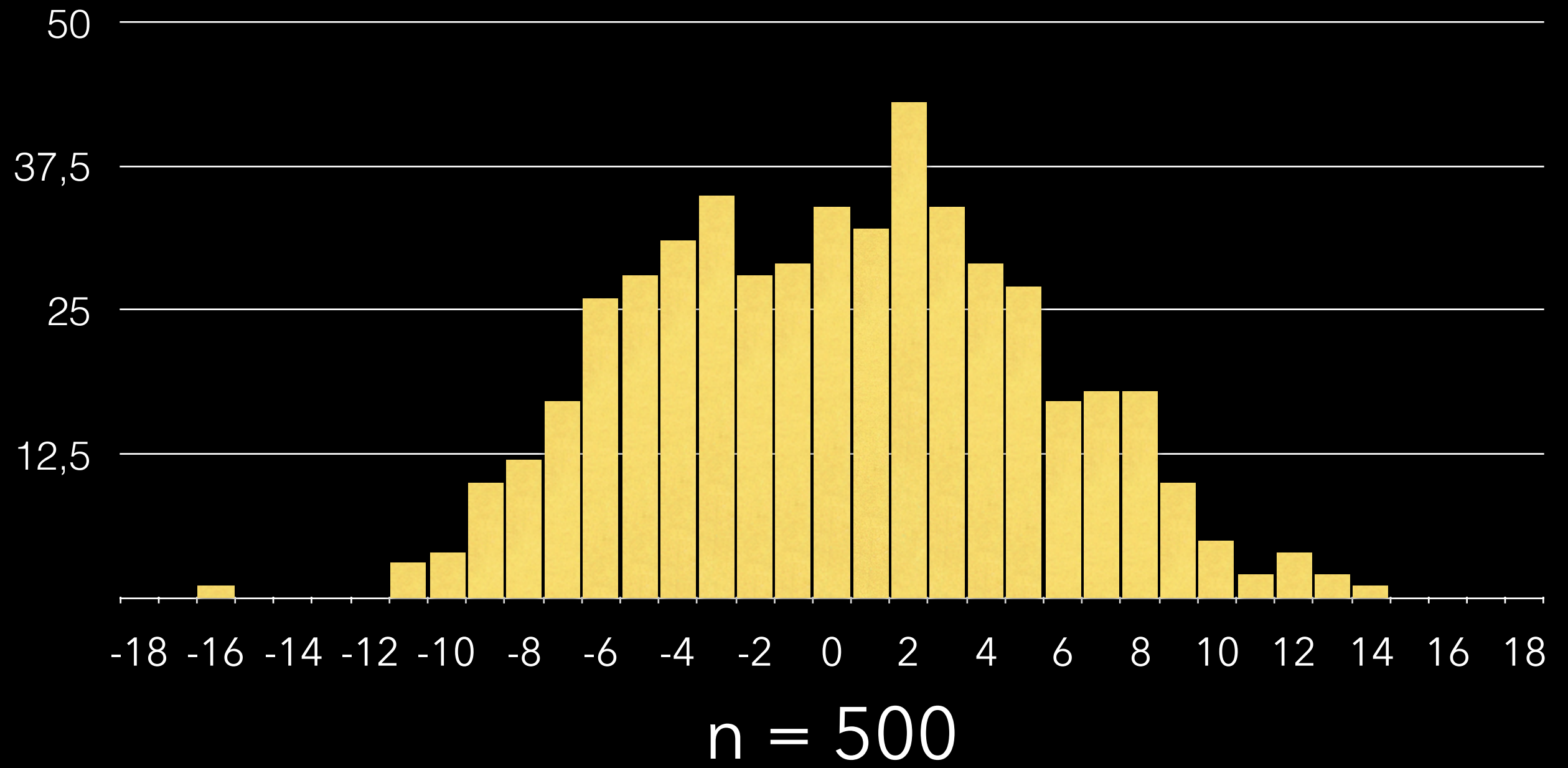

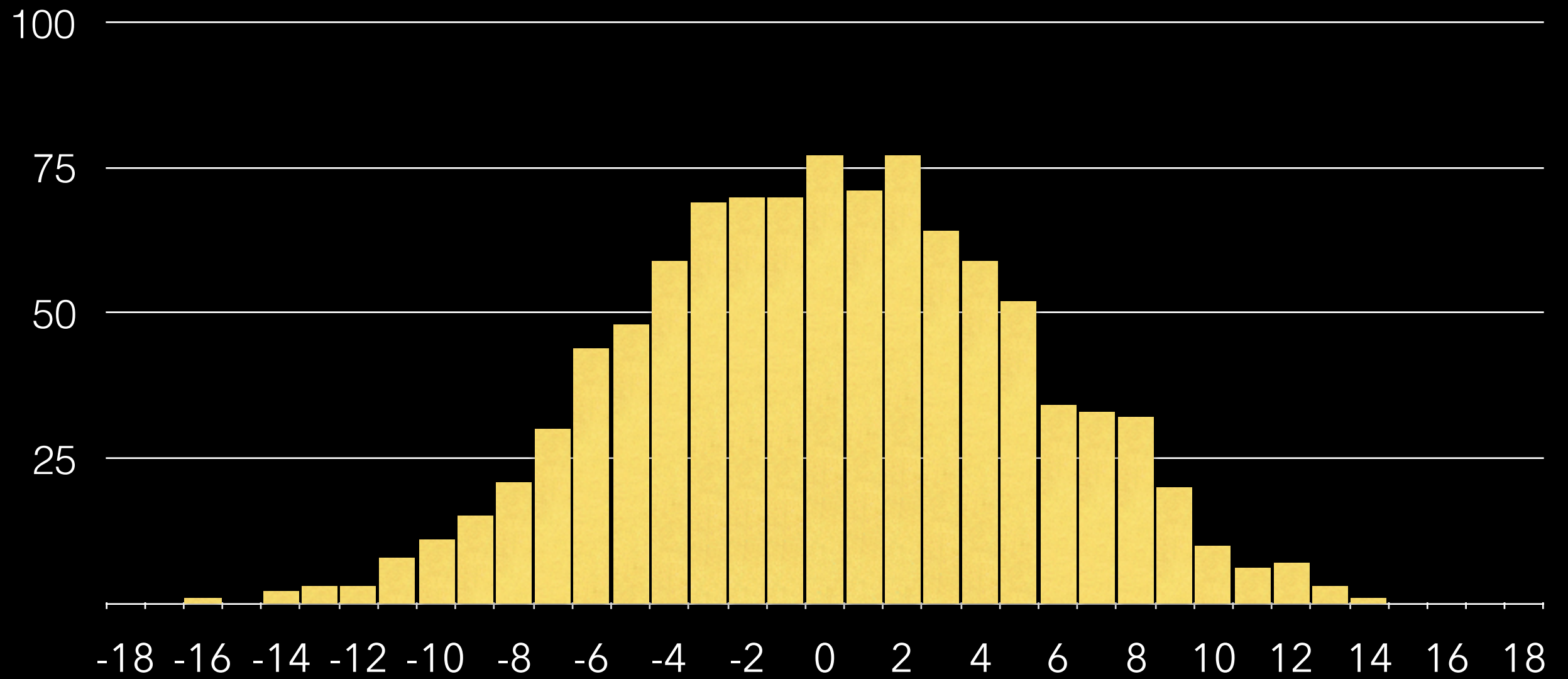

$n = 100$

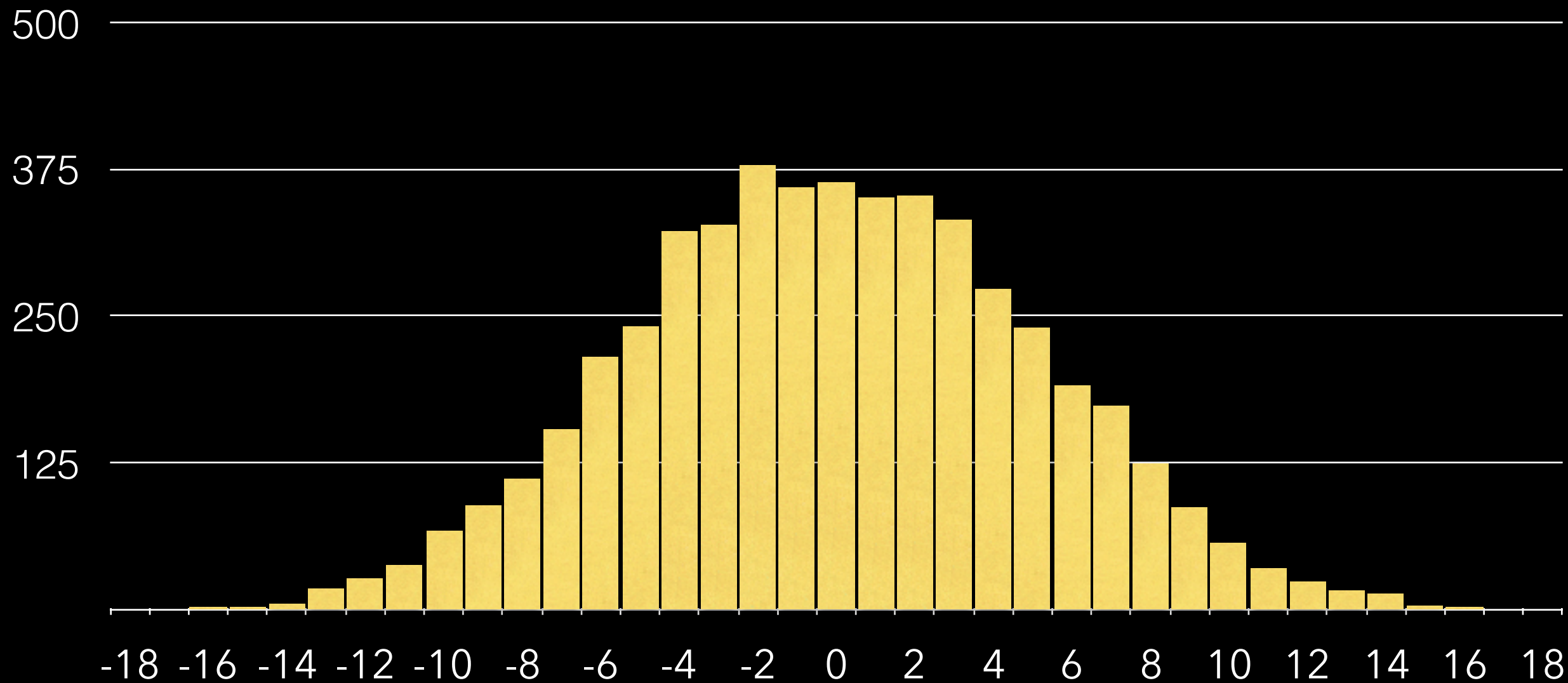

$n = 200$

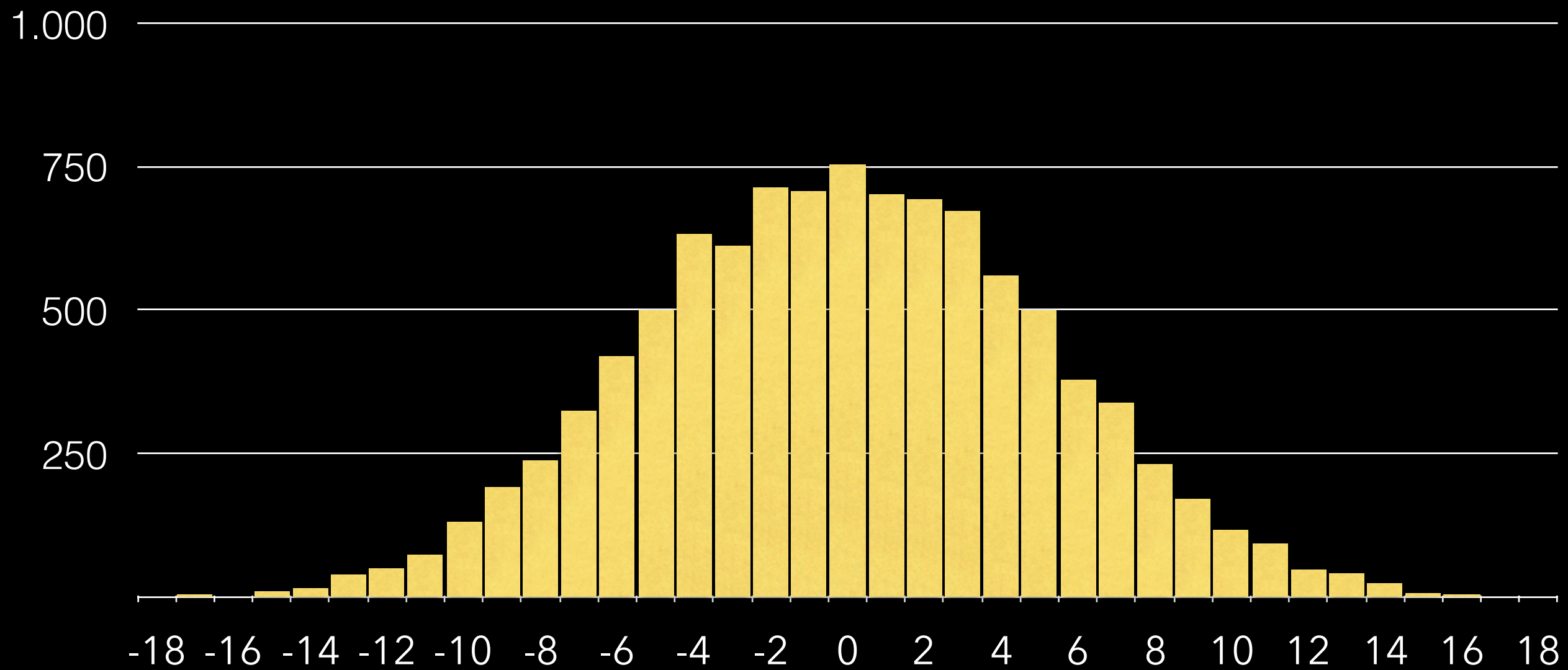

$n = 1000$

$n = 5000$

$n = 10000$

Hekersko preverjanje hipotez

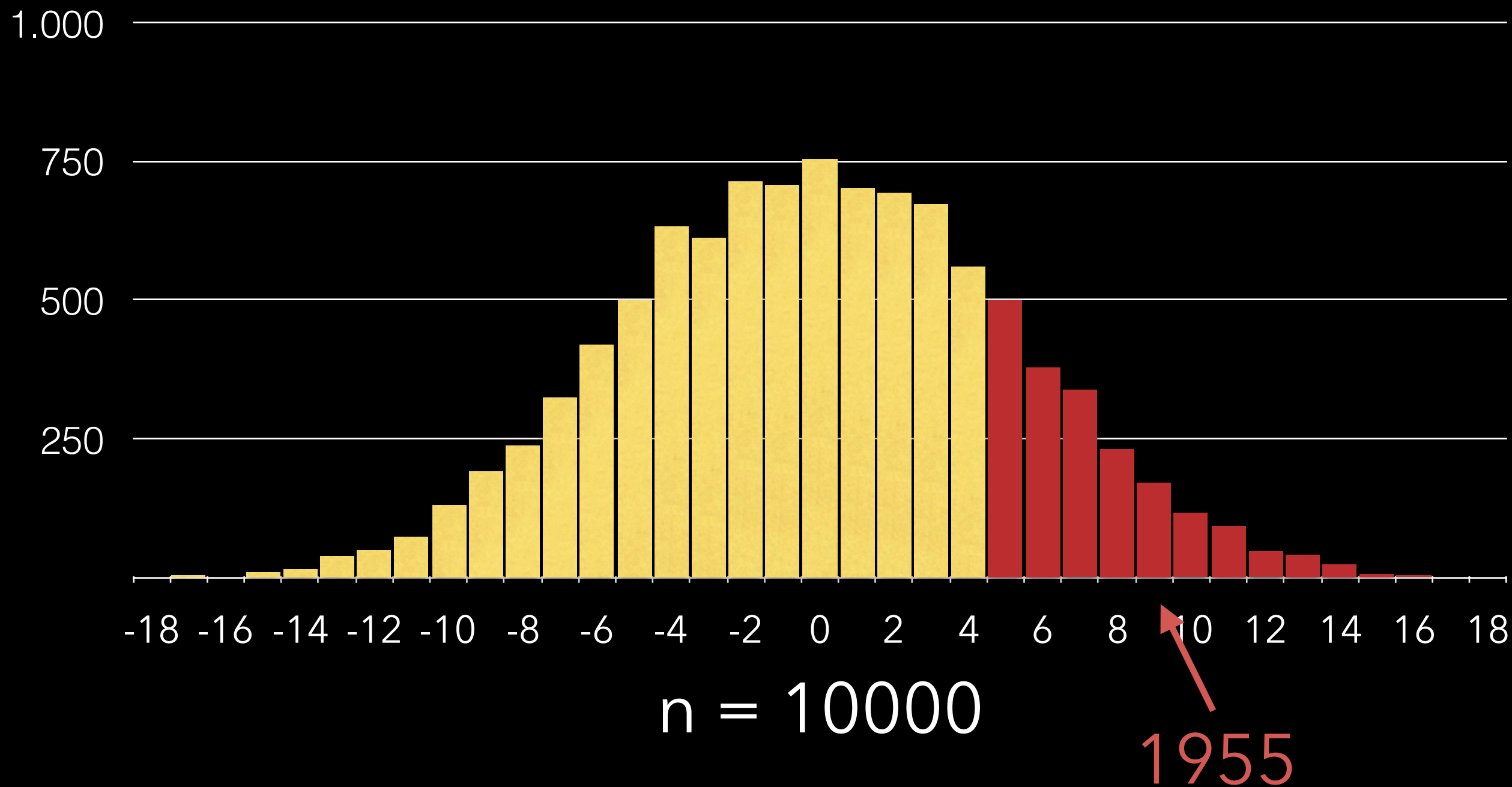
1. postavimo ničelno hipotezo

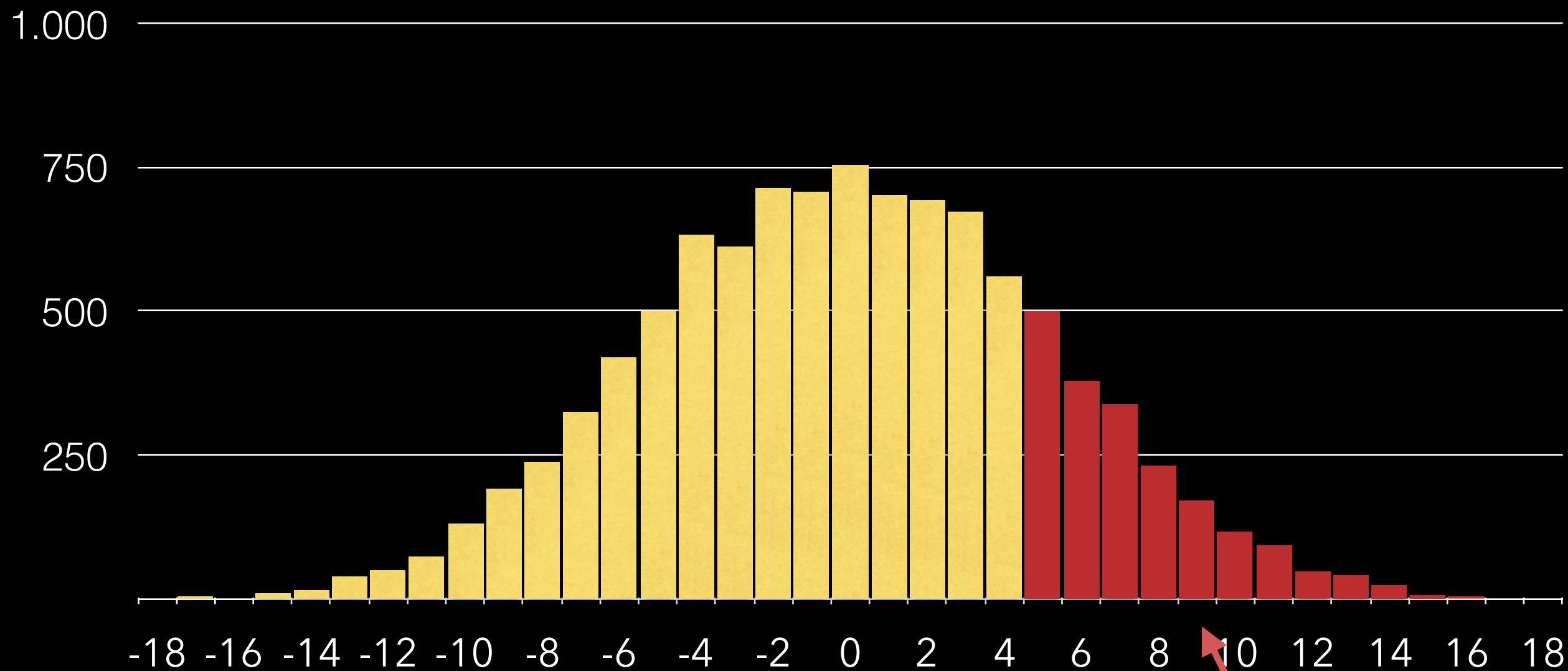

2. generiramo veliko dogodkov

3. ocenimo p -vrednost

$n = 10000$

19,55%

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

*praktični
primer*

intermezzo

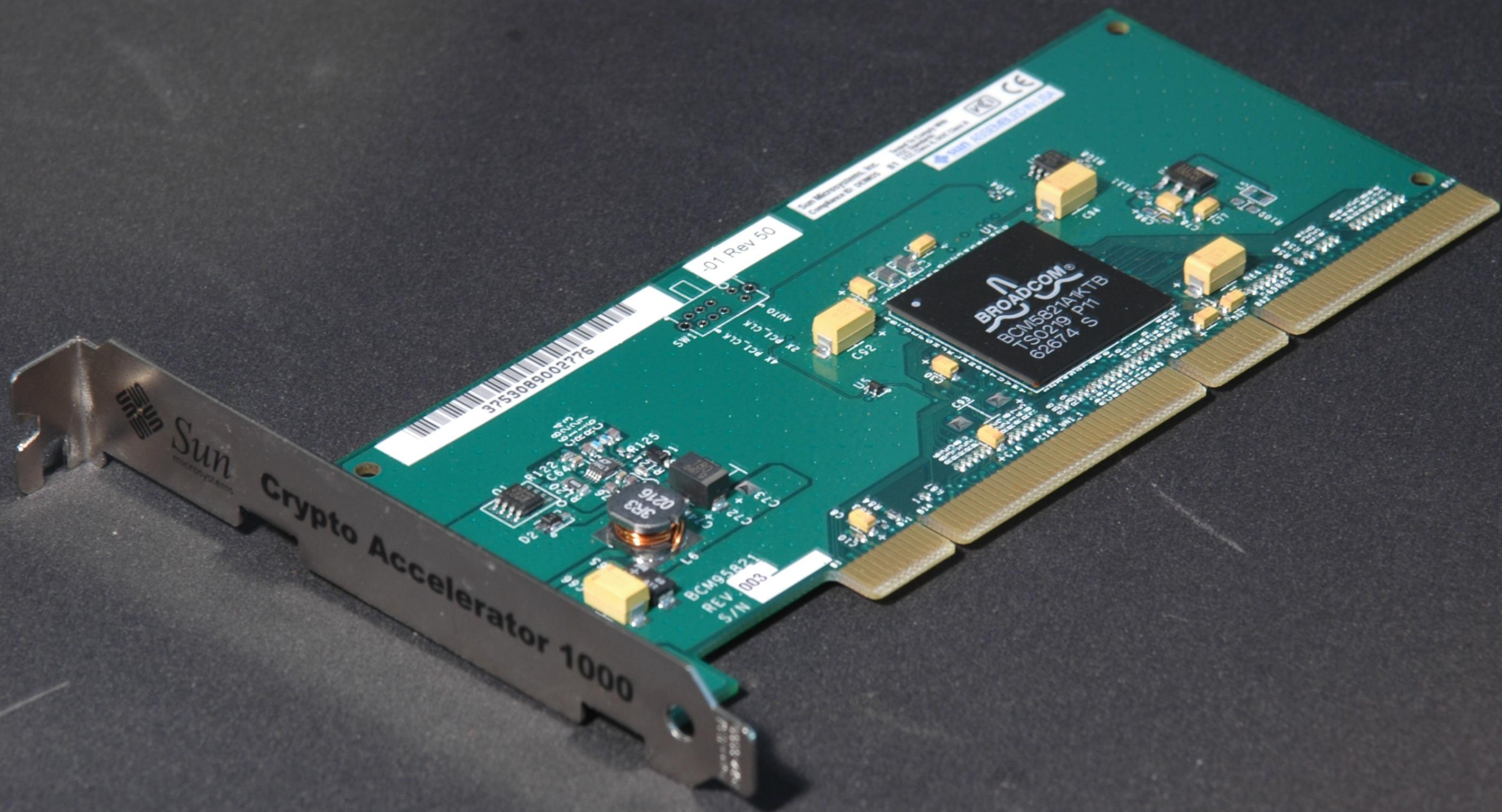
Kako dobimo
naključne
vrednosti?


```
int getRandomNumber()  
{  
    return 4; // chosen by fair dice roll.  
              // guaranteed to be random.  
}
```


Kako dobimo
psevdonaključne
vrednosti?

Metoda srednjega kvadrata

Metoda srednjega kvadrata

seme

Metoda srednjega kvadrata

seme

$$1234^2 = 01522756$$

Metoda srednjega kvadrata

$$1234^2 = 01522756$$

$$5227^2 = 27321529$$

Metoda srednjega kvadrata

$$1234^2 = 01522756$$

$$5227^2 = 27321529$$

$$3215^2 = 10336225$$

Metoda srednjega kvadrata

$$1234^2 = 01522756$$

$$5227^2 = 27321529$$

$$3215^2 = 10336225$$

$$3362^2 = 11303044$$

Metoda srednjega kvadrata

$$1234^2 = 01522756$$

$$5227^2 = 27321529$$

$$3215^2 = 10336225$$

$$3362^2 = 11303044$$

$$3030^2 = 09180900$$

Metoda srednjega kvadrata

Metoda srednjega kvadrata

$$2916^2 = 08503056$$

Metoda srednjega kvadrata

$$2916^2 = 08503056$$

$$5030^2 = 25300900$$

Metoda srednjega kvadrata

$$2916^2 = 08503056$$

$$5030^2 = 25300900$$

$$3009^2 = 09054081$$

Metoda srednjega kvadrata

$$2916^2 = 08503056$$

$$5030^2 = 25300900$$

$$3009^2 = 09054081$$

$$0540^2 = 00291600$$

Metoda srednjega kvadrata

$$2916^2 = 08503056$$

$$5030^2 = 25300900$$

$$3009^2 = 09054081$$

$$0540^2 = 00291600$$

$$2916^2 = 08503056$$

Metoda srednjega kvadrata

Metoda srednjega kvadrata

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

$$3792^2 = 14379264$$

Linearni kongruenčni generator

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 2349 + 567 = 9494 \pmod{10000}$$

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 2349 + 567 = 9494 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 9494 + 567 = 8329 \pmod{10000}$$

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 2349 + 567 = 9494 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 9494 + 567 = 8329 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 8329 + 567 = 5034 \pmod{10000}$$

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 2349 + 567 = 9494 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 9494 + 567 = 8329 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 8329 + 567 = 5034 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 5034 + 567 = 9749 \pmod{10000}$$

Linearni kongruenčni generator

$$123 \cdot 1234 + 567 = 2349 \pmod{10000}$$

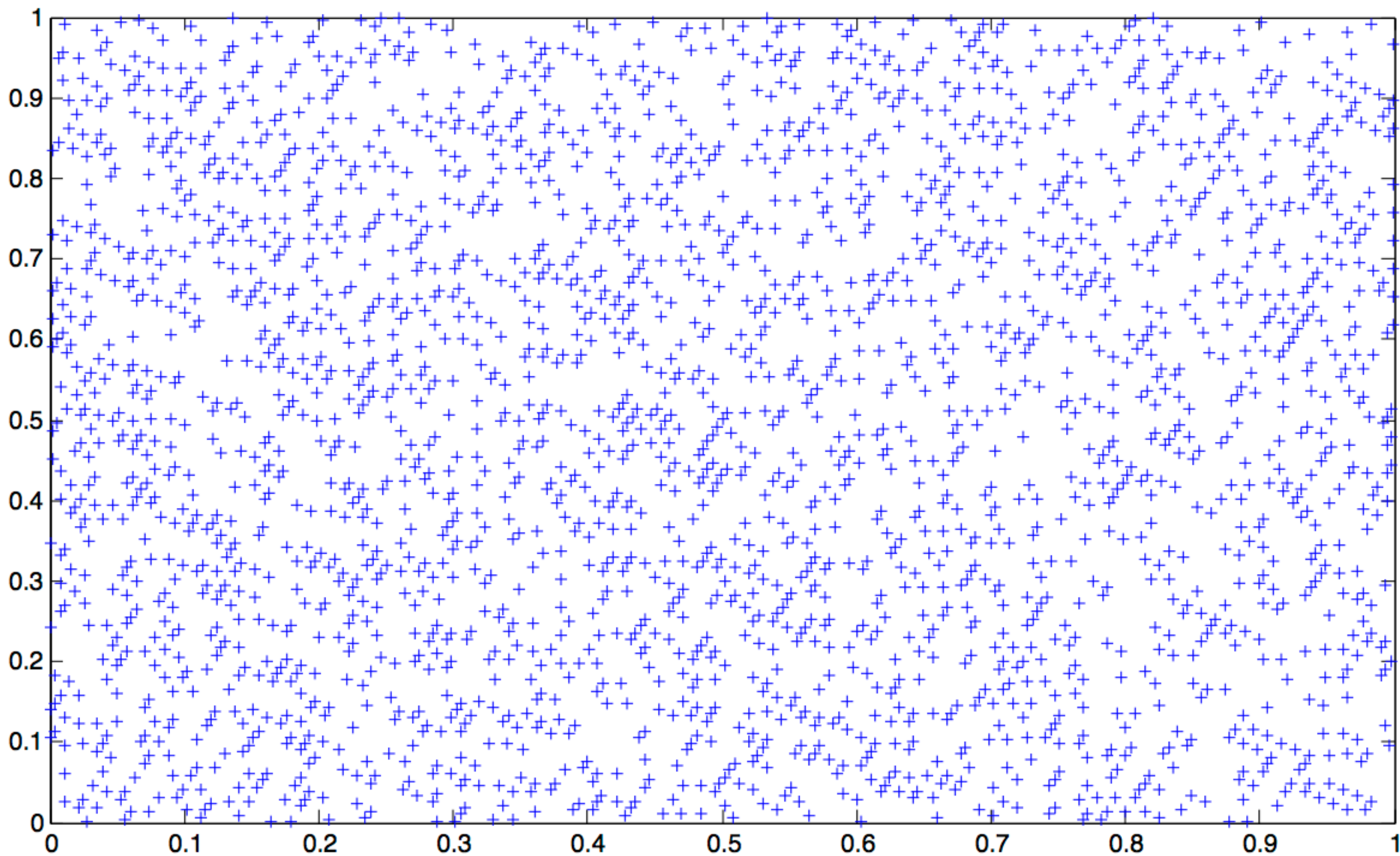
$$123 \cdot 2349 + 567 = 9494 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 9494 + 567 = 8329 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 8329 + 567 = 5034 \pmod{10000}$$

$$123 \cdot 5034 + 567 = 9749 \pmod{10000}$$

$$x_{n+1} = 1103515245 \cdot x_n + 12345 \pmod{2^{31}}$$

generator psevdonaključnih števil

naključno naravno število med 0 in 2^{31}

(naključno naravno število med 0 in 2^{31}) mod $(n + 1)$

naključno naravno število med 0 in n

$m + (\text{naključno naravno število med } 0 \text{ in } n - m)$

naključno naravno število med m in n

naključno naravno število med 1 in n

naključna izbira iz seznama dolžine n

$(\text{naključno naravno število med } 0 \text{ in } 2^{31}) / 2^{31}$

naključno realno število med 0 in 1

$(b - a)(\text{naključno realno število med } 0 \text{ in } 1) + a$

naključno realno število med a in b

(naključno realno število med 0 in 1) $< p$

izid naključnega dogodka z verjetnostjo p

nepoštén kovanec

?

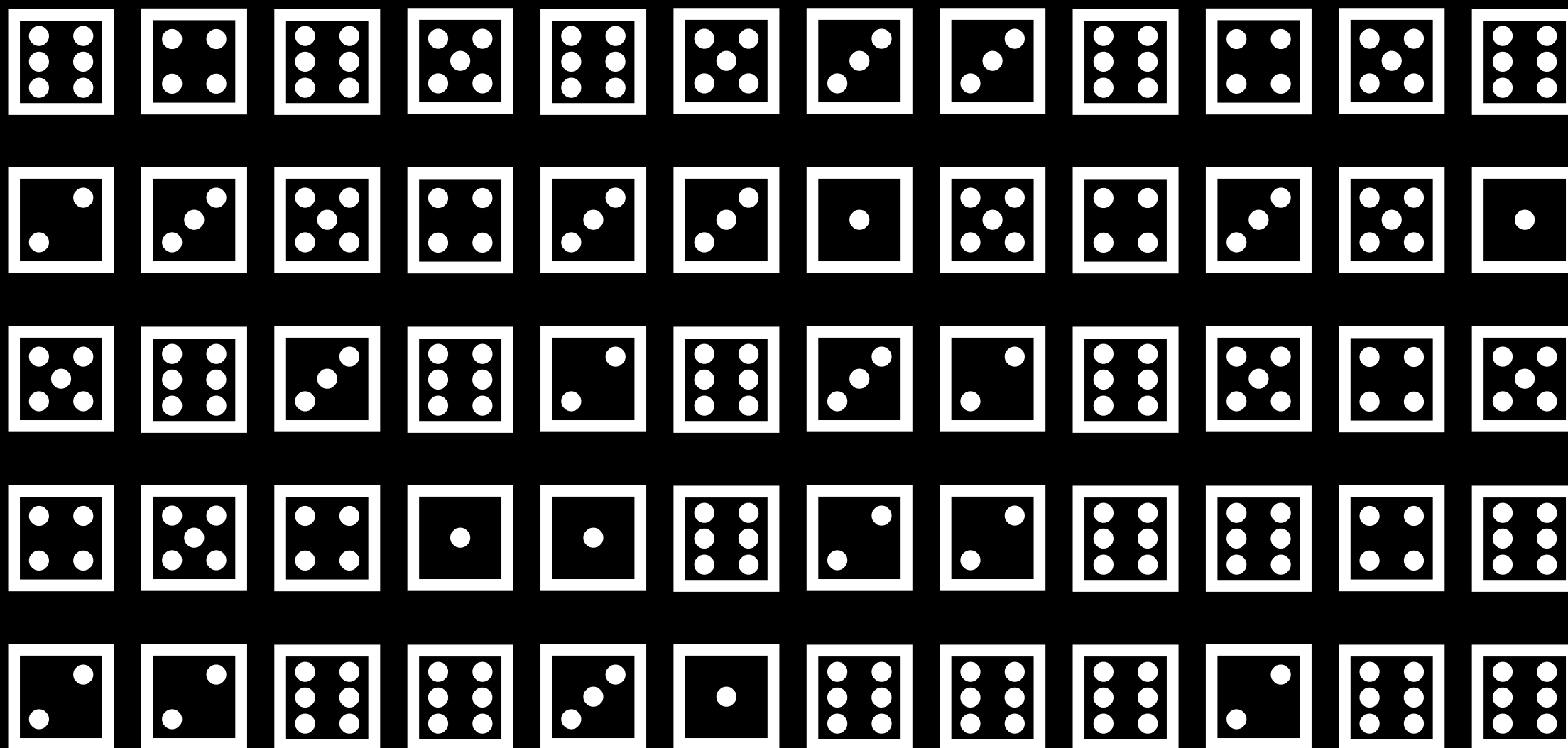

poštena izbira

?

naključno število po Gaussovi razporeditvi

5× 8× 9×

8× 10× 20×

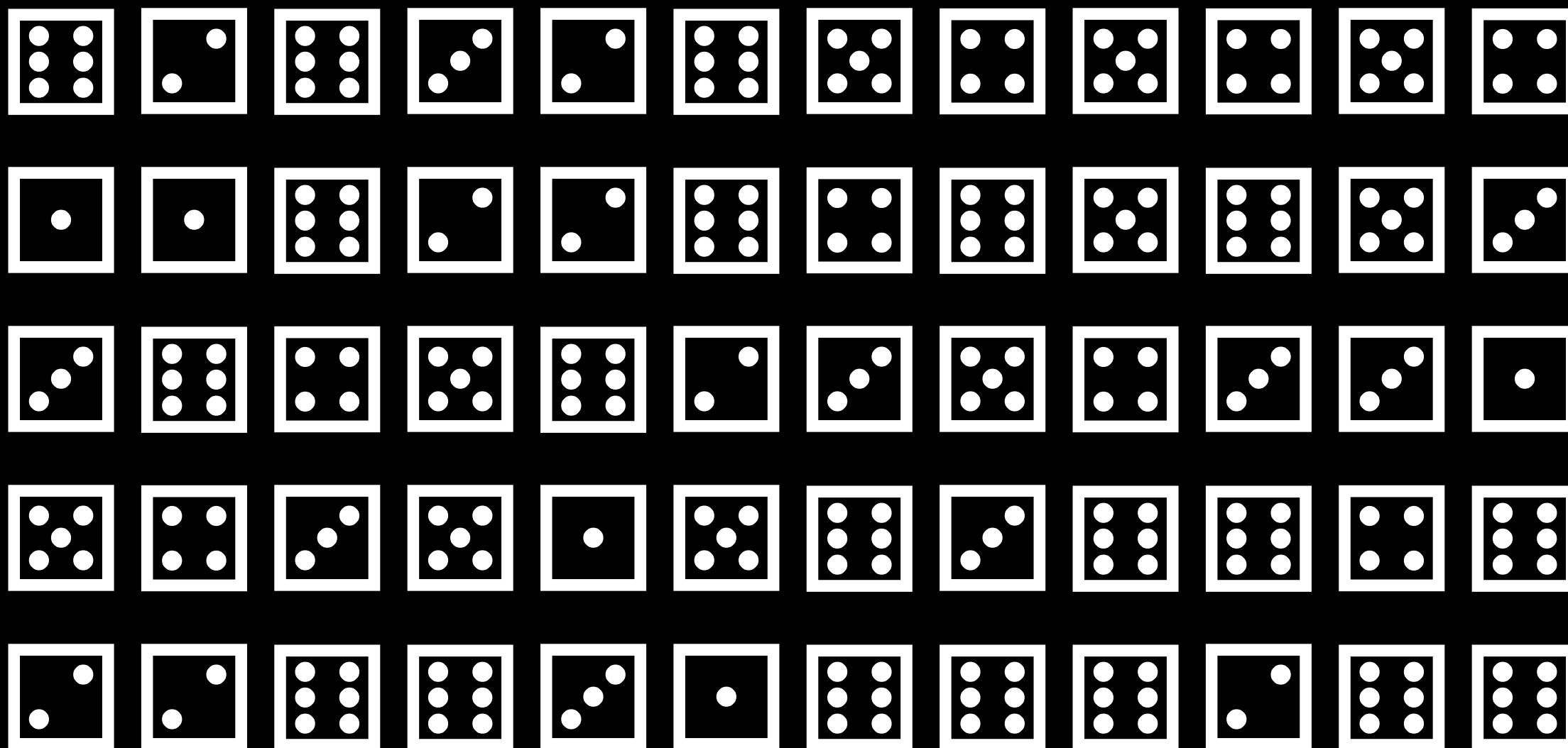
Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

ničelna hipoteza:
kocka je poštena

Hekersko preverjanje hipotez

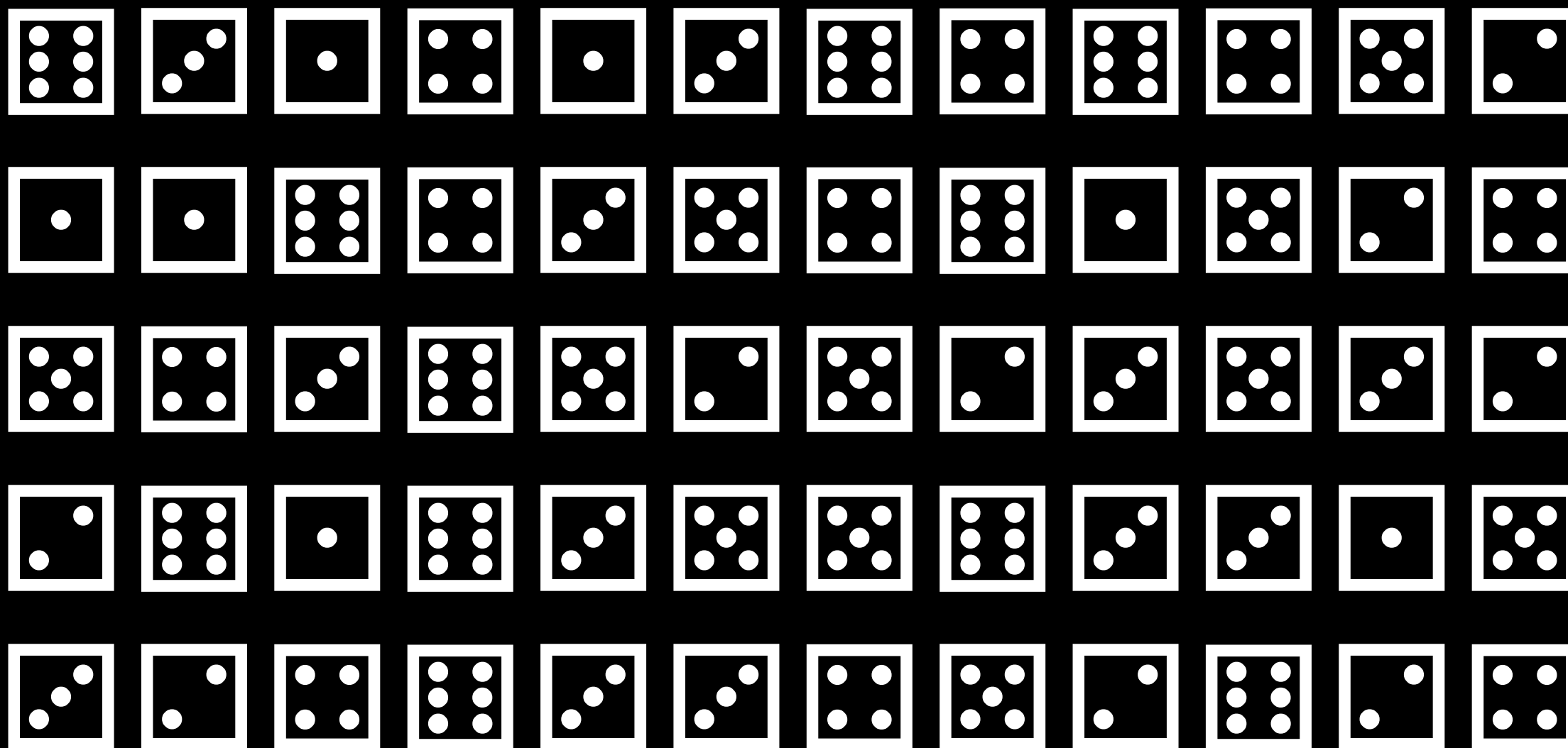
1. postavimo ničelno hipotezo ✓
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

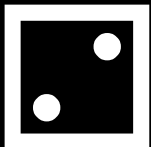

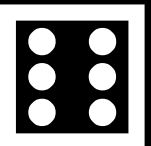
5× 8× 9×

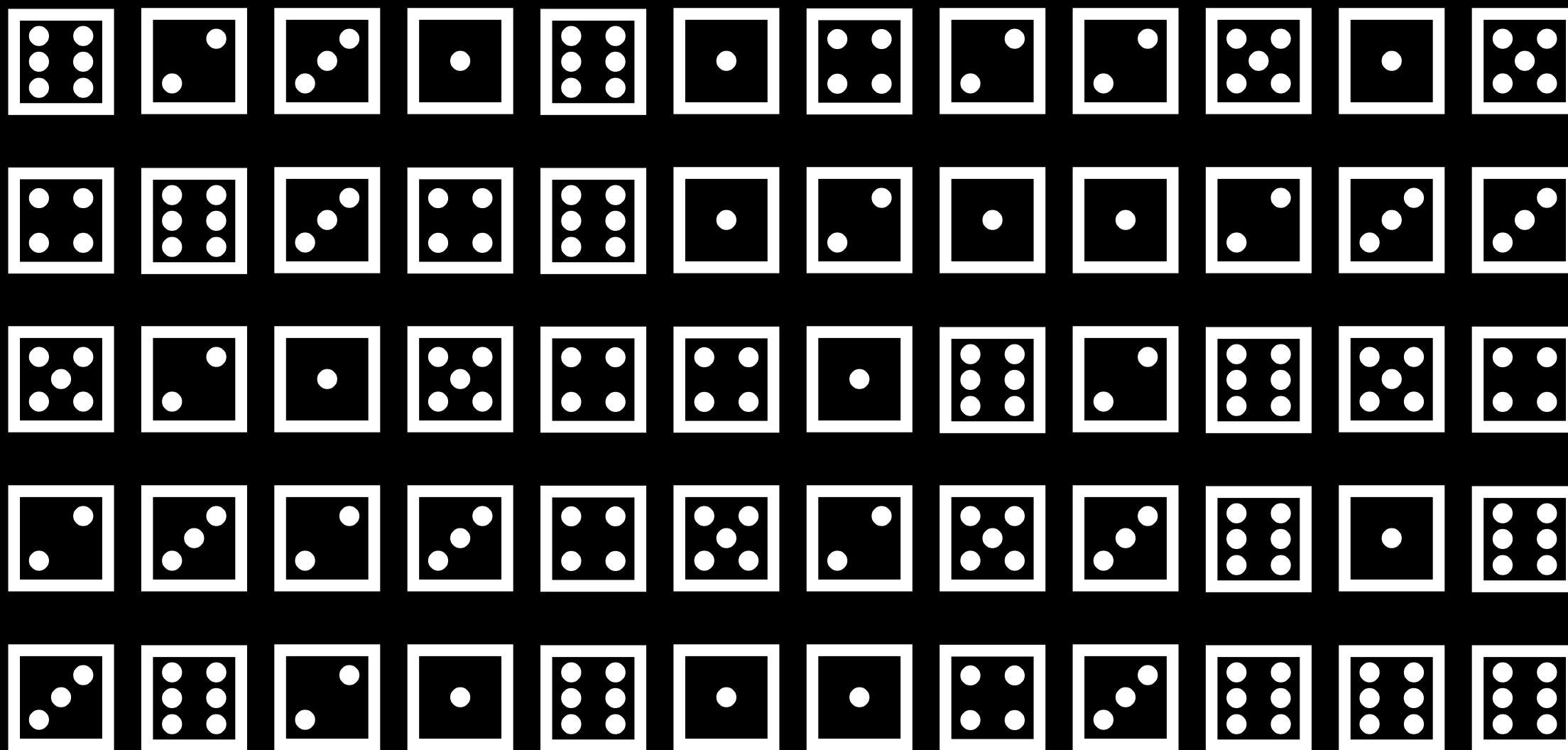
8× 10× 20×

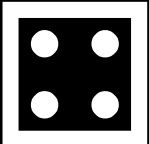

7× 9× 12×

10× 11× 11×

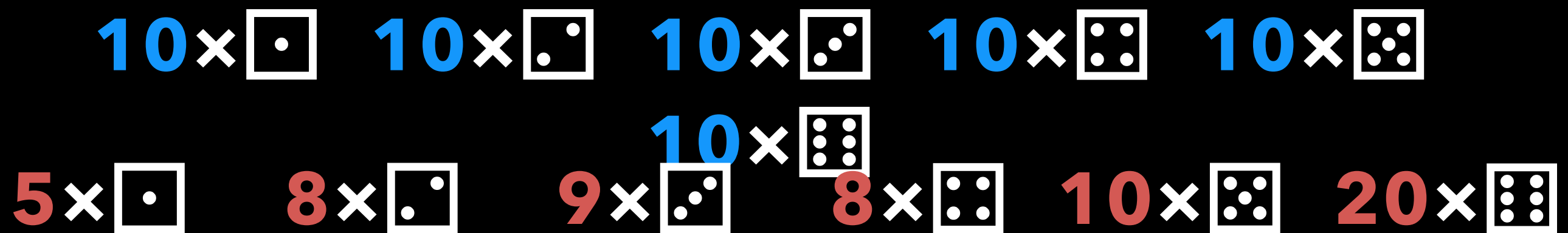
12× 11× 9×

8× 7× 13×

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo ✓
2. generiramo veliko dogodkov ✓
3. ocenimo p -vrednost

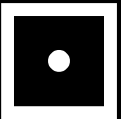
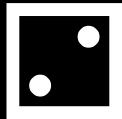
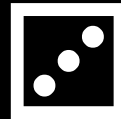
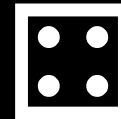
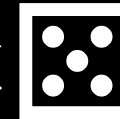

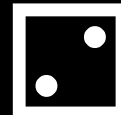

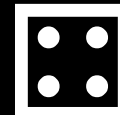

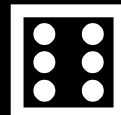
$$\chi^2 = \sum_{i=1}^n \frac{(P_i - D_i)^2}{P_i}$$

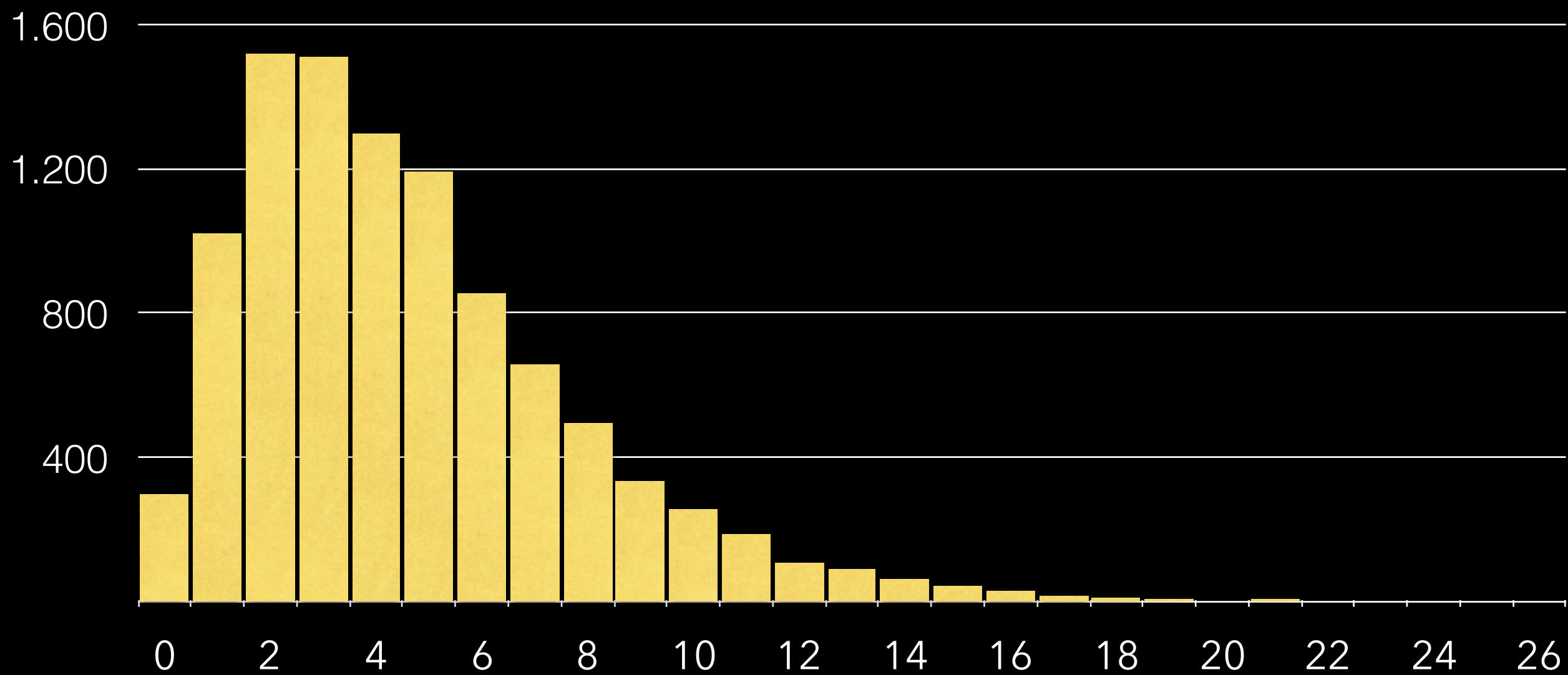
$$\begin{aligned}
 & (5-10)^2/10 + (8-10)^2/10 + (9-10)^2/10 + \\
 & (8-10)^2/10 + (10-10)^2/10 + (20-10)^2/10 = \\
 & 2,5 + 0,4 + 0,1 + 0,4 + 0 + 10 = \\
 & \mathbf{13,4}
 \end{aligned}$$

$10 \times \square_{\cdot}$ $10 \times \square_{\cdot\cdot}$ $10 \times \square_{\cdot\cdot\cdot}$ $10 \times \square_{\cdot\cdot\cdot\cdot}$ $10 \times \square_{\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot}$
 $7 \times \square_{\cdot}$ $9 \times \square_{\cdot\cdot}$ $12 \times \square_{\cdot\cdot\cdot}$ $10 \times \square_{\cdot\cdot\cdot\cdot}$ $11 \times \square_{\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot}$ $11 \times \square_{\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot\cdot}$

$$\begin{aligned}
 & (7-10)^2/10 + (9-10)^2/10 + (12-10)^2/10 + \\
 & (10-10)^2/10 + (11-10)^2/10 + (11-10)^2/10 = \\
 & 0,9 + 0,1 + 0,4 + 0 + 0,1 + 0,1 = \\
 & \mathbf{1,6}
 \end{aligned}$$

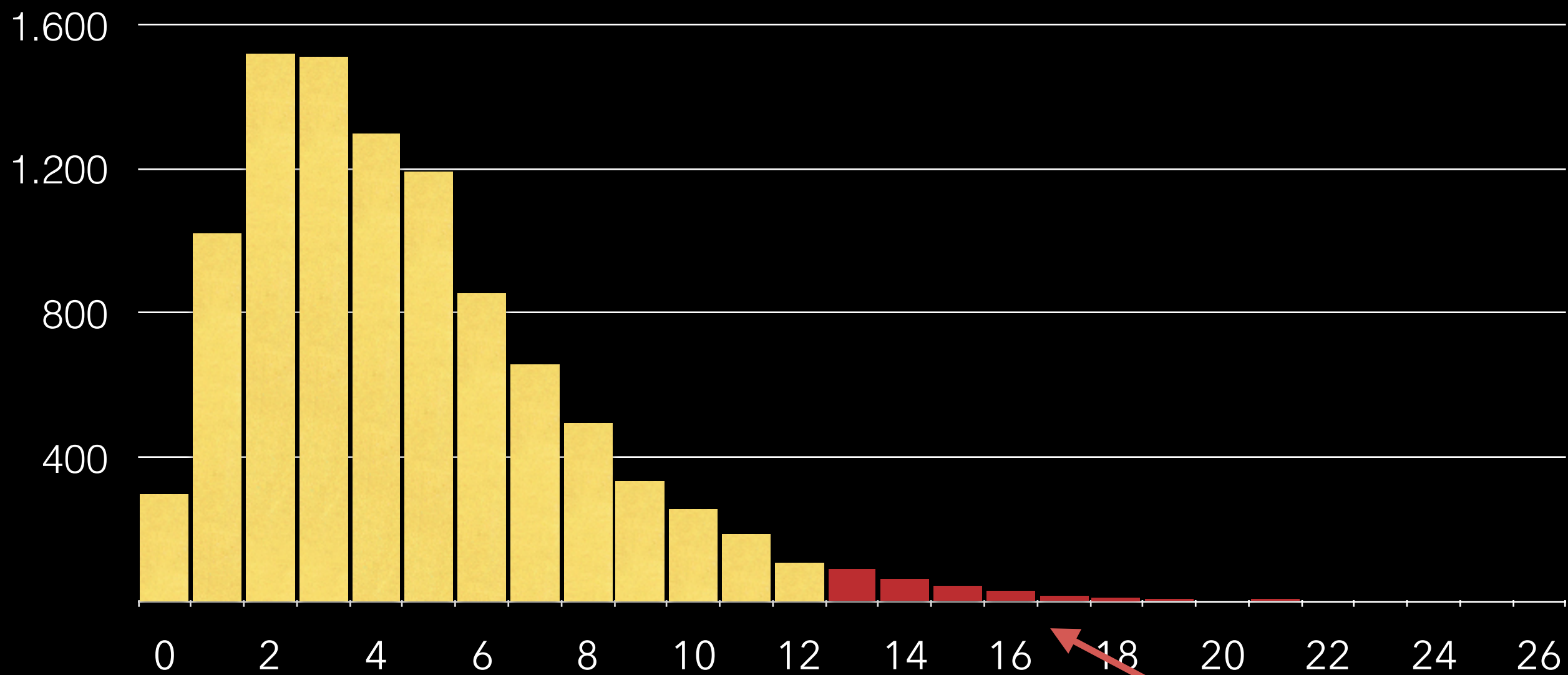
10× 10× 10× 10× 10×
 12× 11× 9× 10× 8× 7× 13×

$$\begin{aligned}
 & (12-10)^2/10 + (11-10)^2/10 + (9-10)^2/10 + \\
 & (8-10)^2/10 + (7-10)^2/10 + (13-10)^2/10 = \\
 & 0,4 + 0,1 + 0,1 + 0,4 + 0,9 + 0,9 = \\
 & \mathbf{2,8}
 \end{aligned}$$

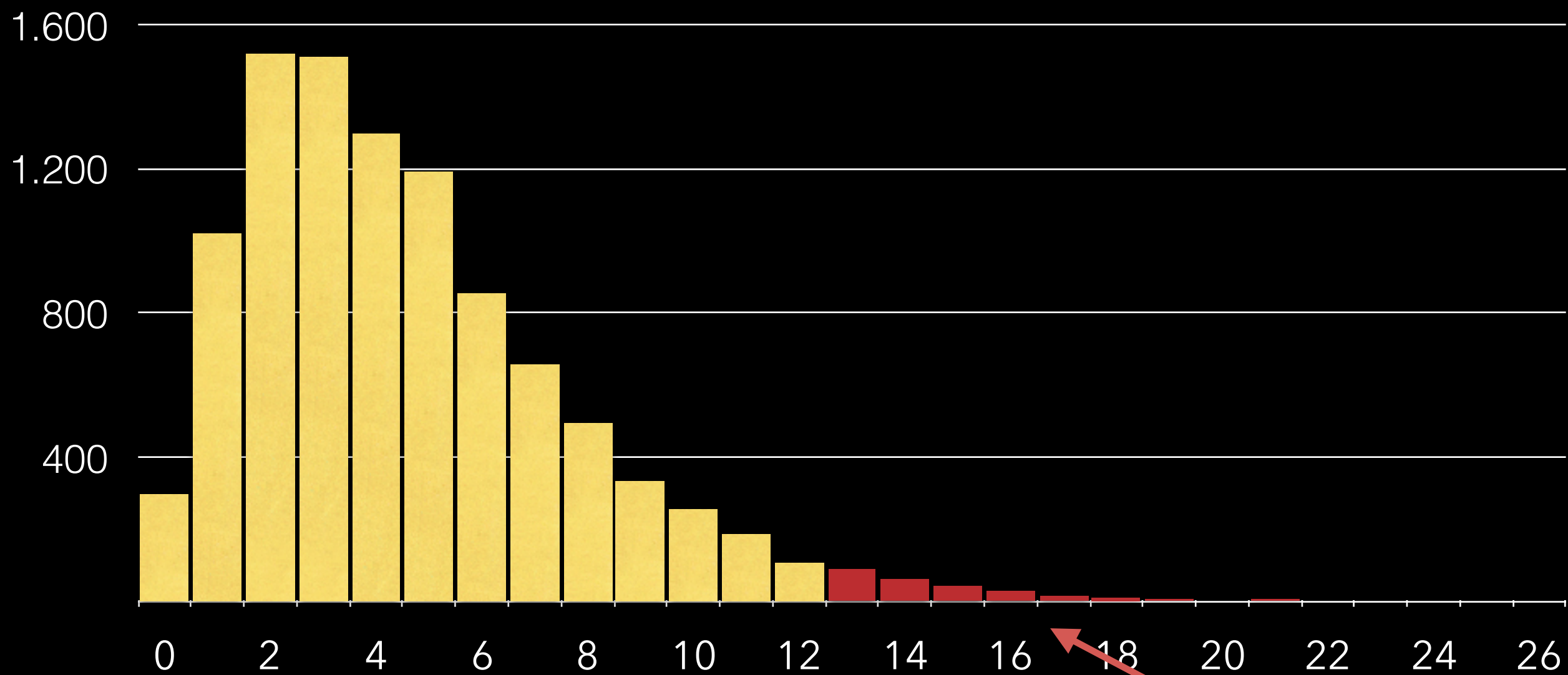
$n = 10000$

n = 10000

2,73%

n = 10000

2,73%

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo

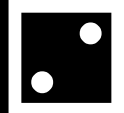
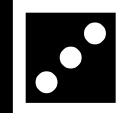
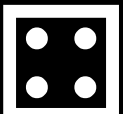
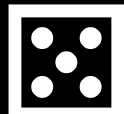
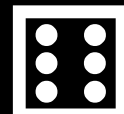

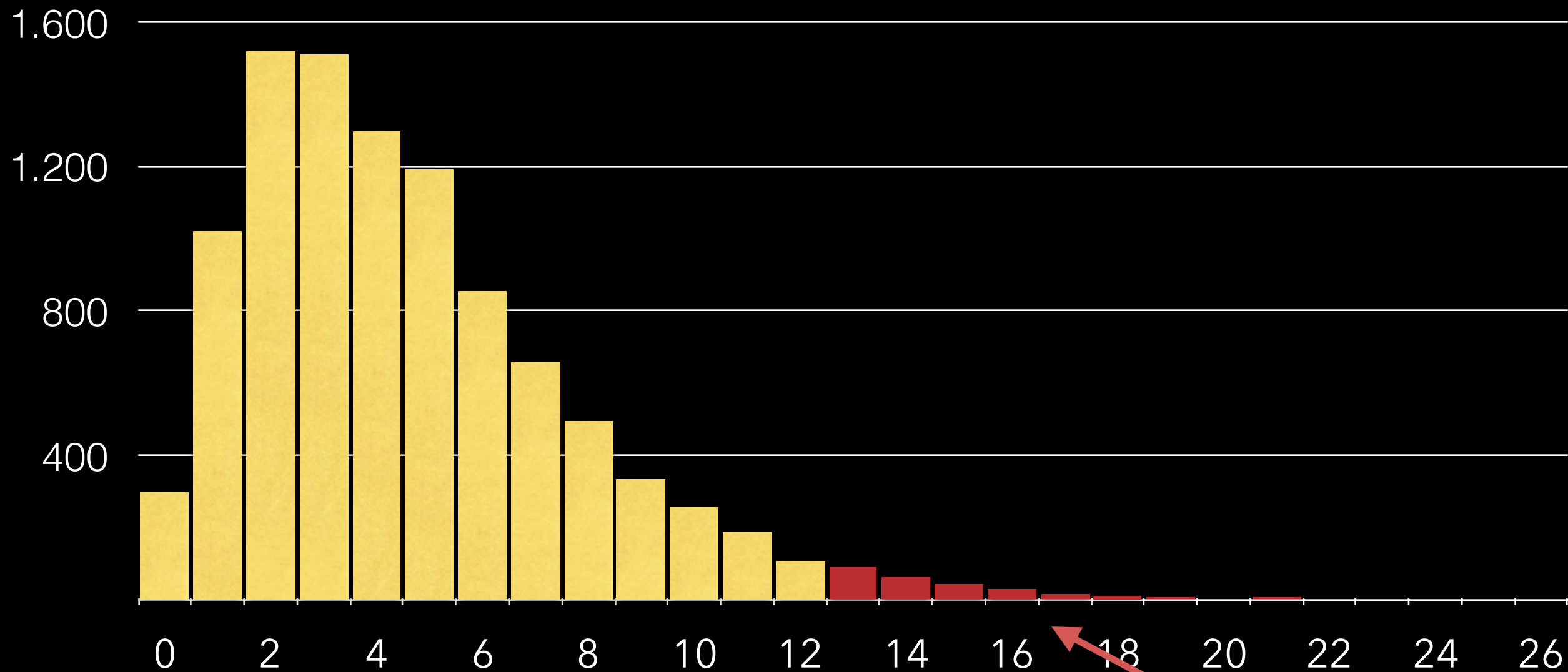
2. generiramo veliko dogodkov

3. ocenimo p -vrednost

10× **10×** **10×**
10× **10×** **10×**

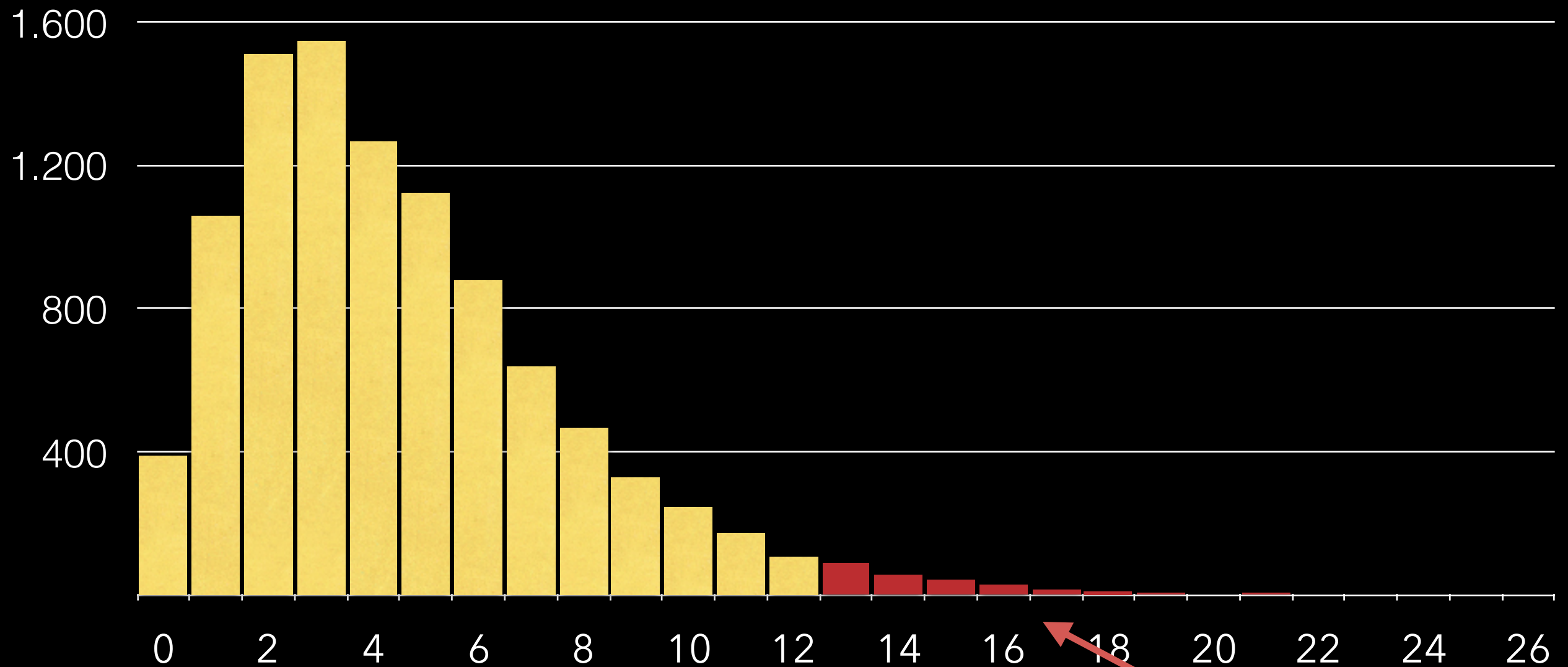

$n = 10000$

2,73%

9.99×☐[•] 10.00×☐[•] 9.97×☐^{••}

10.01×☐^{••} 9.97×☐^{•••} 10.04×☐^{•••}

$n = 10000$

2,64%

*praktični
primer*

13

12

5

9

5

9

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

ničelna hipoteza:
izbiri sta neodvisni

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo
2. generiramo veliko dogodkov
3. ocenimo p -vrednost

13

12

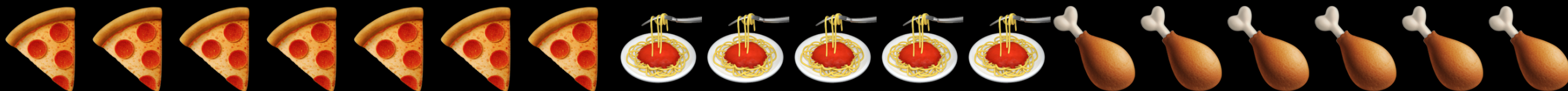
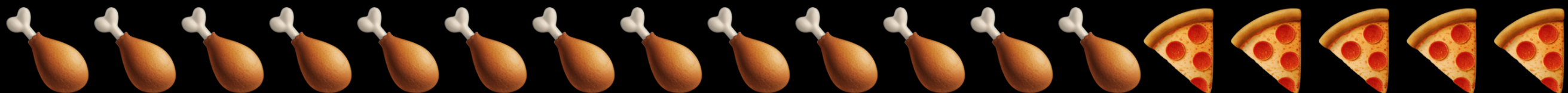
5

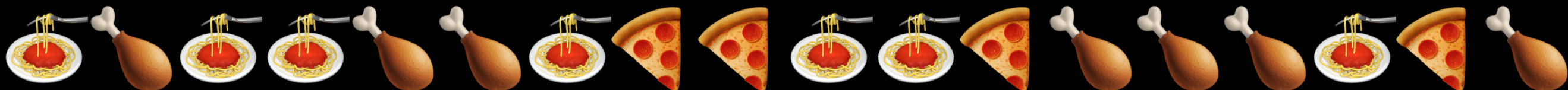
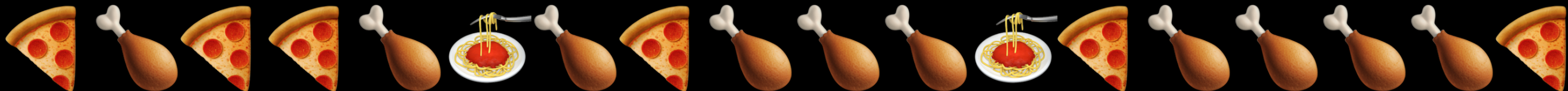

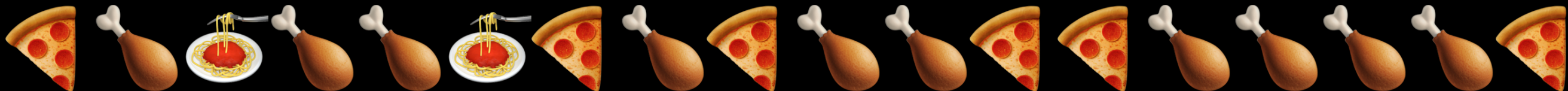
9

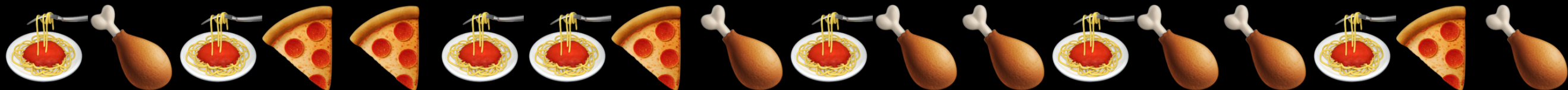
5

9

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo

2. generiramo veliko dogodkov

3. ocenimo p -vrednost

13

12

5

30

9

5

9

23

22

17

14

53

13

12

5

57%

9

5

9

43%

41%

32%

27%

53

23%

18%

16%

57%

18%

14%

11%

43%

41%

32%

27%

53

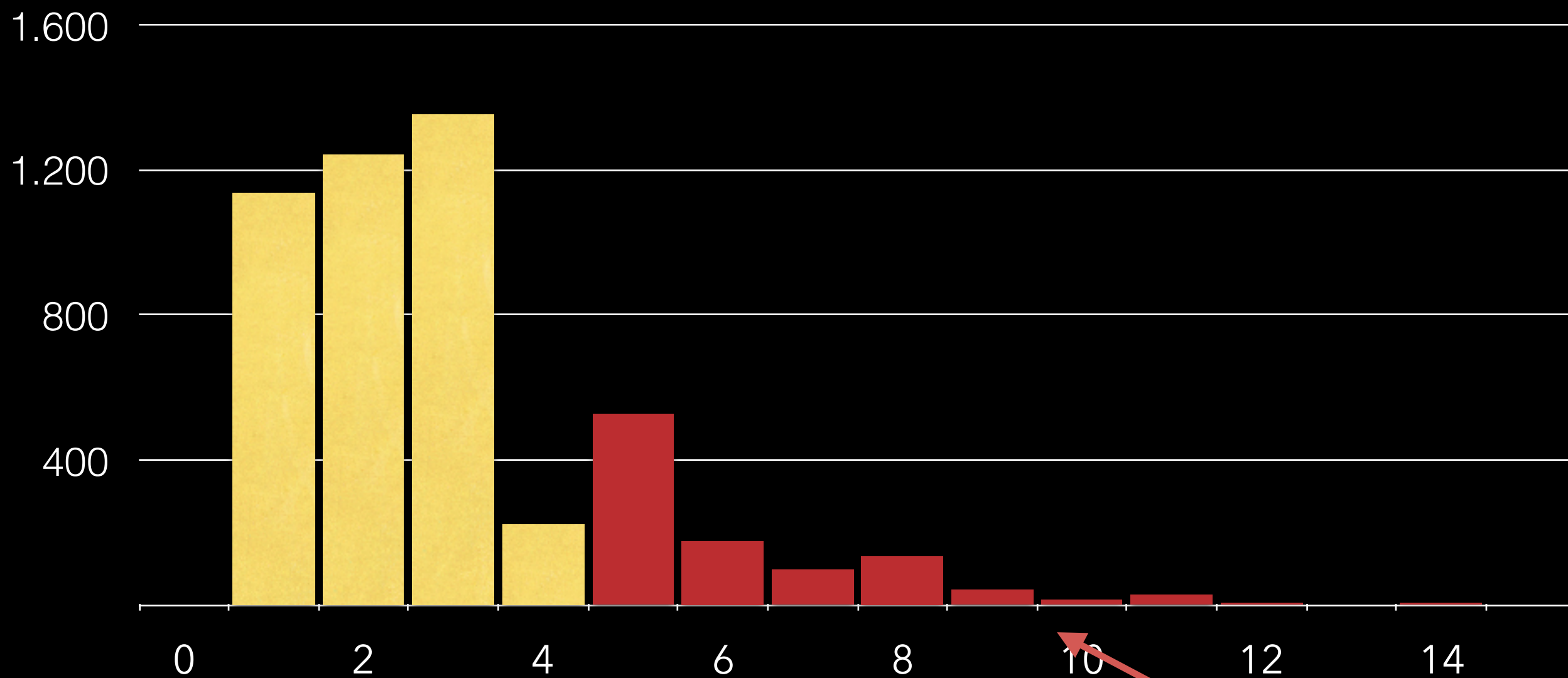
12,83 9,67 8,16 57%

9,34 7,29 6,15 43%

41% 32% 27% **53**

								
	13	12	5			12,8	9,7	8,2
	10	3	10			9,3	7,3	6,2

$$\begin{aligned}
 & (13 - 12,8)^2 / 12,8 + (12 - 9,7)^2 / 9,7 + \\
 & (5 - 8,2)^2 / 8,2 + (10 - 9,3)^2 / 9,3 + \\
 & (3 - 7,3)^2 / 7,3 + (10 - 6,2)^2 / 6,2 \\
 & = \\
 & \mathbf{4,91}
 \end{aligned}$$

n = 5000

20,8%

Hekersko preverjanje hipotez

1. postavimo ničelno hipotezo

2. generiramo veliko dogodkov

3. ocenimo p -vrednost

*praktični
primer*

primer

v živo

zaključek

grajenje intuicije

grajenje intuicije

grajenje intuicije

hitre ocene

grajenje intuicije

hitre ocene

grajenje intuicije

hitre ocene

brez znanja statistike

grajenje intuicije

hitre ocene

brez znanja statistike

grajenje intuicije

hitre ocene

brez znanja statistike

vedno enostavno

grajenje intuicije

hitre ocene

brez znanja statistike

vedno enostavno

